


Modelové zajištění potravinové bezpečnosti na municipální úrovni v případě nouzového stavu

Bc. Radka Růžičková

Diplomová práce
2021

 **Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně**
Fakulta logistiky a krizového řízení

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně

Fakulta logistiky a krizového řízení

Ústav ochrany obyvatelstva

Akademický rok: 2020/2021

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE

(projektu, uměleckého díla, uměleckého výkonu)

Jméno a příjmení: **Bc. Radka Růžičková**
Osobní číslo: **L19649**
Studijní program: **N1032A020002 Bezpečnost společnosti**
Studijní obor: **Ochrana obyvatelstva**
Forma studia: **Kombinovaná**
Téma práce: **Modelové zajištění potravinové bezpečnosti na municipální úrovni v případě nouzového stavu**

Zásady pro vypracování

1. Teoreticky vymezte problematiku potravinové bezpečnosti a její místo v bezpečnostním systému země.
 2. Analyzujte rizika potravinové bezpečnosti v České republice se zaměřením na municipální úroveň.
 3. Vyhodnotte rizika potravinové bezpečnosti na municipální úrovni.
 4. Vypracujte modelové řešení zajištění potravinové bezpečnosti v případě nouzového stavu pro konkrétní obec/kraj.
-

Forma zpracování diplomové práce: **Tištěná/elektronická**

Seznam doporučené literatury:

1. LUKÁŠKOVÁ, Eva et al., *Potravinová (ne)bezpečnost*. Praha: Academia, 2014. ISBN 978-807454463-7.
 2. KUNA, Zbyněk, *Demografický a potravinový problém světa*. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2010. ISBN 978-80-7357-588-5.
 3. LAWRENCE, Geoffrey, *Food Security Nutrition and Sustainability*. Dotisk. Earthscan, 2013. ISBN 978-1-84971-387-0.
- Další odborná literatura dle doporučení vedoucího práce.

Vedoucí diplomové práce: **Ing. Eva Lukášková, Ph.D.**
Ústav ochrany obyvatelstva

Datum zadání diplomové práce: **1. prosince 2020**
Termín odevzdání diplomové práce: **14. května 2021**

L.S.

doc. Ing. Zuzana Tučková, Ph.D.
děkanka

prof. Ing. Dušan Vičar, CSc.
ředitel ústavu

V Uherském Hradišti dne 2. prosince 2020

PROHLÁŠENÍ AUTORA DIPLOMOVÉ PRÁCE

Beru na vědomí, že:

- diplomová práce bude uložena v elektronické podobě v univerzitním informačním systému a dostupná k nahlédnutí;
- na moji diplomovou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, zejm. § 35 odst. 3;
- podle § 60 odst. 1 autorského zákona má Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně právo na uzavření licenční smlouvy o užití školního díla v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona;
- podle § 60 odst. 2 a 3 autorského zákona mohu užít své dílo – diplomovou práci nebo poskytnout licenci k jejímu využití jen s předchozím písemným souhlasem Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně, která je oprávněna v takovém případě ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které byly Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše);
- pokud bylo k vypracování diplomové práce využito softwaru poskytnutého Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně nebo jinými subjekty pouze ke studijním a výzkumným účelům (tj. k nekomerčnímu využití), nelze výsledky diplomové práce využít ke komerčním účelům;
- pokud je výstupem diplomové práce jakýkoliv softwarový produkt, považují se za součást práce rovněž i zdrojové kódy, popř. soubory, ze kterých se projekt skládá. Neodevzdání této součásti může být důvodem k neobhájení práce.

Prohlašuji,

- že jsem na diplomové práci pracoval samostatně a použitou literaturu jsem citoval. V případě publikace výsledků budu uveden jako spoluautor.
- že odevzdaná verze diplomové práce a verze elektronická nahraná do IS/STAG jsou obsahově totožné.

V Uherském Hradišti, dne: 7.5.2021

Jméno a příjmení studenta: Bc. Radka Růžičková

.....
podpis studenta

ABSTRAKT

Diplomová práce se zabývá problematikou potravinové bezpečnosti na municipální úrovni během nouzového stavu. Cílem práce je přitom analýza a identifikace faktorů, které potravinovou bezpečnost ovlivňují jak na celostátní úrovni, tak se zaměřením na úroveň municipální v podobě města Uherské Hradiště. Teoretická část práce popisuje instituce a předpisy které se potravinovou bezpečností zabývají. Pro větší komplexnost jsou v praktické části práce použity dvě analýzy v podobě analýzy SWOT a analýzy WHAT-IF. Cílem práce je také návrh opatření, které by zjištěná rizika minimalizovala či snížila a na to navazující návrh datového modelu pro podporu nouzového zásobování regulovanými potravinami během vyhlášeného nouzového stavu.

Klíčová slova: potravinová bezpečnosti, nouzový stav, municipalita, datový model

ABSTRACT

The diploma thesis deals with the issue of food security at the municipal level during the state of emergency. The aim of the work is the analysis and identification of factors that affect food security both at the national level and with a focus on the municipal level in the form of the city of Uherské Hradiště. The theoretical part describes the institutions and regulations that deal with food safety. For greater complexity two analyzes are used in the practical part of the thesis. It is SWOT analysis and WHAT-IF analysis. The aim of the thesis is also to propose recommendations that would minimize or reduce the identified risks and the subsequent proposal of a data model that would support the emergency supply of regulated food during the state of emergency.

Keywords: food security, state of emergency, municipality, data model

Na tomto místě bych ráda poděkovala paní Bc. Ing. Evě Lukáškové, Ph.D za odborné vedení, konzultace a cenné rady při zpracování mé diplomové práce. Dále bych tímto chtěla vyjádřit velké poděkování svému manželovi za jeho podporu po celou dobu mého studia, bez něj bych to nezvládla.

Šťěstí přeje připraveným.

Prohlašuji, že odevzdaná verze diplomové práce a verze elektronická nahraná do IS/STAG jsou totožné.

OBSAH

ÚVOD	9
CÍL PRÁCE A ZVOLENÉ METODY PRO ZPRACOVÁNÍ	11
I TEORETICKÁ ČÁST	12
1 POTRAVINOVÁ BEZPEČNOST	13
1.1 POTRAVINOVÁ BEZPEČNOST VE SVĚTĚ	13
1.1.1 Cíle udržitelného rozvoje	14
1.1.2 Potravinová bezpečnost jako cíl udržitelného rozvoje.....	15
1.2 MEZINÁRODNÍ ORGANIZACE V POTRAVINOVÉ BEZPEČNOSTI.....	16
1.2.1 Světový potravinový program (WFP).....	17
1.2.2 Světová organizace pro výživu a zemědělství (FAO).....	17
1.2.3 Světová zdravotnická organizace (WHO).....	17
1.2.4 Mezinárodní fond pro zemědělský rozvoj (IFAD).....	18
1.2.5 Dětský fond (UNICEF).....	18
1.3 ROZDĚLENÍ POTRAVINOVÉ BEZPEČNOSTI DLE FAO.....	18
1.4 GLOBÁLNÍ INDEX POTRAVINOVÉ BEZPEČNOSTI	20
1.5 PRÁVNÍ RÁMEC POTRAVINOVÉ BEZPEČNOSTI	21
2 POTRAVINOVÁ BEZPEČNOST ČESKÉ REPUBLIKY	24
2.1 BEZPEČNOST	24
2.2 BEZPEČNOSTNÍ ZÁJMY ČESKÉ REPUBLIKY PODLE BEZPEČNOSTNÍ STRATEGIE	25
2.3 POTRAVINOVÁ BEZPEČNOST A JEJÍ MÍSTO V BEZPEČNOSTNÍM SYSTÉMU ZEMĚ	26
3 POTRAVINOVÁ BEZPEČNOST JAKO STRATEGICKÝ CÍL	29
3.1 POTRAVINOVÁ BEZPEČNOST V BEZPEČNOSTNÍ STRATEGII.....	29
3.2 STRATEGICKÉ DOKUMENTY A CÍLE V POTRAVINÁŘSTVÍ	30
4 KRIZOVÉ STAVY V ČESKÉ REPUBLICE	34
4.1 LEGISLATIVA KRIZOVÉHO ŘÍZENÍ	34
4.1.1 Legislativa krizového managementu	35
4.2 KRIZOVÉ STAVY	35
4.2.1 Nouzový stav.....	36
ZÁVĚR TEORETICKÉ ČÁSTI	38
II PRAKTICKÁ ČÁST	39
5 GLOBÁLNÍ INDEX POTRAVINOVÉ BEZPEČNOSTI V ČESKÉ REPUBLICE	40
5.1 PROFIL ČESKÉ REPUBLIKY PODLE GLOBÁLNÍHO INDEXU	40
5.2 ČESKÁ REPUBLIKA VE SROVNÁNÍ S ÍRSKEM	42
6 DEFINICE SITUACE PRO KTEROU JE ŘEŠENÍ MODELOVÁNO	46

6.1	OBYVATELSTVO MĚSTA	46
6.2	SÍŤ ZÁSOBOVÁNÍ POTRAVINAMI NA ÚZEMÍ MĚSTA.....	47
6.3	EKONOMICKÁ DOSTUPNOST POTRAVIN.....	48
6.4	BEZPEČNOST POTRAVIN	50
7	RIZIKA POTRAVINOVÉ BEZPEČNOSTI V ČESKÉ REPUBLICE SE ZAMĚŘENÍM NA MUNICIPALNÍ ÚROVEŇ	52
7.1	SWOT ANALÝZA RIZIK POTRAVINOVÉ BEZPEČNOSTI V ČESKÉ REPUBLICE	52
7.2	ANALÝZA POTRAVINOVÉ BEZPEČNOSTI NA MUNICIPALNÍ ÚROVNI.....	57
7.2.1	Vyhodnocení rizik potravinové bezpečnosti na municipální úrovni.....	61
7.2.2	Dílčí závěr provedené analýzy	70
8	MODELOVÉ ZAJIŠTĚNÍ POTRAVINOVÉ BEZPEČNOSTI V PŘÍPADĚ NOUZOVÉHO STAVU	71
8.1	ZÁSADY PŘÍ PŘÍPRAVĚ REGULAČNÍHO OPATŘENÍ.....	72
8.2	DEFINICE ENTIT VHODNÝCH PRO NAVRHOVANÝ DATOVÝ MODEL	73
8.3	PŘÍRAZENÍ ATRIBUTŮ PRO NAVRHOVANÝ DATOVÝ MODEL	75
8.4	PROCES REGULOVANÉHO PRODEJE	76
8.5	VAZBY MEZI ENTITAMI.....	78
8.6	DÍLČÍ ZÁVĚR NÁVRHU DATOVÉHO MODELU	79
	ZÁVĚR	81
	SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY.....	83
	SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK.....	87
	SEZNAM OBRÁZKŮ	88
	SEZNAM TABULEK.....	89
	SEZNAM PŘÍLOH.....	91

ÚVOD

V dnešním globalizovaném světě se může na první pohled zdát potravinová bezpečnost jako problém spadající spíše do minulosti, anebo do chudých zemí ve třetím světě. Současné pokročilé metody potravinářství a velkokapacitní zemědělská produkce totiž umožňují západnímu světu v krátkém čase přístup k velkému množství bezpečných a dostupných potravin. O to více se problémy v potravinové bezpečnosti, mohou projevit v době výjimečných situací a nouzových stavů jak na lokální, tak celostátní úrovni.

Také Česká republika díky svému členství v Evropské unii stejně jako díky relativnímu bohatství populace v celosvětovém srovnání využívá výhod otevřeného trhu s potravinami, který velmi usnadňuje zásobování. Stejně tak si může Česká republika dovolit poměrně robustní systém kontroly kvality potravin. Distribuční síť potravin s mezinárodním přesahem v takto bohaté populaci zajišťuje téměř neomezený přístup české populace k základním potravinám a systém sociálních služeb a potravinových bank dokáže vedle toho vykrývat u těchto potravin i potřeby osob sociálně slabých.

Vyhlášení nouzového stavu a s ním zavedená plošná omezení ovlivňující možnosti zásobování distribuční sítě potravin by přitom mohla i na území menších správních celků, jako je město Uherské Hradiště, tento stav velmi výrazně narušit. Po několik desítek let jsme se nesečkali s nutností omezení v distribuci potravin ani výraznými problémy v potravinové bezpečnosti a nelze s jistotou říct, že jsme na takovýto stav dostatečně připraveni.

Téma diplomové práce „Modelové zajištění potravinové bezpečnosti na municipální úrovni v případě nouzového stavu“ jsem si zvolila, neboť mě tato problematika zaujala a události z posledního období mi prakticky ukázaly, že mohou nastávat situace ohrožující potravinovou bezpečnost i do budoucna. Většina problémů v kritických situacích přitom plyne právě z naší nepřipravenosti.

Teoretická část práce obsahuje informace o mezinárodním přístupu k potravinové bezpečnosti stejně jako platné právní a strategické dokumenty a informace odkazující na řešení této problematiky v České republice. Tyto informace jsou přitom potřebné jako základ navazující části praktické.

Praktická část se zabývá realizací samotných analýz potravinové bezpečnosti včetně návrhu opatření, jak situaci s potravinovou bezpečností zlepšit. Hlavním cílem práce je analýza a vyhodnocení rizik v oblasti potravinové bezpečnosti se zaměřením na municipální úroveň

města Uherského Hradiště, a to včetně návrhu datového modelu pro regulovaný prodej potravin nahrazující dříve využívané přidělové lístky pro distribuci regulovaných potravin.

CÍL PRÁCE A ZVOLENÉ METODY PRO ZPRACOVÁNÍ

Diplomová práce se zabývá potravinovou bezpečností v České republice se zaměřením na municipální úroveň. Hlavním cílem práce je analyzovat a vyhodnotit rizika potravinové bezpečnosti jak v České republice, tak na municipální úrovni a vytvořit modelové zajištění potravinové bezpečnosti v případě nouzového stavu pro konkrétní obec.

V průběhu psaní diplomové práce budou použity následující metody:

Metoda pozorování a popisu, která bude sloužit k základním technikám sběru dat a informací z dané oblasti potravinové bezpečnosti jak v globálním, tak národním a municipálním měřítku.

Metoda srovnání (komparace), je přesnost předešlých metod – pozorování a popisu. Komparace bude sloužit jako základní metoda hodnocení a bude rovněž využita jako srovnávací metoda při získávání a zpracování poznatků z dané oblasti pomocí srovnání parametrů daného globálního indexu potravinové bezpečnosti.

Analýza a syntéza se řadí mezi základní a často používané vědecké metody. Cílem analýzy bude identifikace elementárních částí celku, poznání jejich podstaty a zákonitosti, zjistit nedostatky a slabá místa v dané oblasti. Pro následné kvantitativní ohodnocení rizik bude použita metoda What-if společně s Maticí pro posouzení daných rizik. Metoda syntézy umožní vytvořit nové celky a návrhy opatření pro minimalizaci rizik s pomocí tzv. pod metody Top-down, tedy přístupu postupujícího od globálního pohledu k detailům.

Metoda indukce a abdukce spolu úzce souvisí. Východiskem indukce bude statistické zpracování a vyhodnocení údajů zkoumané potravinové oblasti v rámci České republiky a municipality, přičemž abdukce bude představovat nejlepší možné vysvětlení pro pozorované jevy.

Metoda modelování je zjednodušený obraz skutečnosti s cílem napodobit chování zkoumaného systému. Při návrhu datového modelu v informačním systému bude pozornost soustředěna konkrétně na nouzové zásobování potravinami, kdy tak mohou být nastavena regulační opatření v zásobování obyvatelstva, která povedou ke zmírnění dopadu mimořádné události a pomocí informačních technologií vytvořen návrh pro databázovou základnu umožňující regulovaný prodej nedostatkových surovin v rámci datového modelu.

I. TEORETICKÁ ČÁST

1 POTRAVINOVÁ BEZPEČNOST

Celý svět se neustále mění a díky tomu s sebou přináší nové výzvy, které jsou potřeba překonat, aby se dalo žít ve světě bez hladu a s potravinovou jistotou.

Potravinová bezpečnost je velkým faktorem k bezpečnosti charakteru obecného a je jedním ze základních prvků zemědělské politiky. Přístup k dostatečnému množství bezpečných a nutričně vyvážených potravin je klíčem k udržení života a podpory pevného zdraví.

„Potravinová bezpečnost je zaručena tehdy, pokud za všech okolností mají všichni lidé ekonomický, sociální a fyzický přístup k dostatečnému množství bezpečných potravin, které postačí k pokrytí potřeb jejich výživy a stravovacích preferencí tak, aby mohli vést aktivní a zdravý život“. (World Health Organization, 2020)

1.1 Potravinová bezpečnost ve světě

Světová populace neustále roste a většina lidí nyní žije v městských oblastech. Technologie se vyvíjí závratným tempem, zatímco ekonomika se stále více propojuje a globalizuje. Světová ekonomika jako celek neroste tak, jak se očekávalo a konflikty a nestabilita se zvýšily a staly se neřešitelnými, což vyvolalo větší přesídlení populace. Změna klimatu a zvyšující se variabilita a extrémní klimatu ovlivňují zemědělskou produktivitu, produkci potravin a přírodní zdroje s dopady na potravinové systémy a živobytí na venkově, včetně poklesu počtu zemědělců. To vše vede k zásadním posunům ve způsobu, jakým se potraviny vyrábějí, distribuují a konzumují po celém světě a k novým výzvám v oblasti zajišťování potravin, výživy a zdraví.

Zemědělství v 21. století čelí mnohým výzvám, aby uživilo rostoucí populaci. Dle očekávání světová populace poroste mezi roky 2009-2050 o více než třetinu, což činí 2,3 miliardy lidí. Podle předpokladu celý tento růst bude především v rozvojových zemích. (World Food Programme, 2020)

Tabulka 1: Vývoj počtu obyvatelstva v mil. (Czech Academy of Agricultural sciences, 2003)

	1950	1990	1995	2025
AFRIKA	223 967	632 669	728 074	1 495 772
EVROPA	548 711	721 734	726 999	718 203
SEVERNÍ A STŘEDNÍ AMERIKA	219 633	423 658	454 229	615 549
JIŽNÍ AMERIKA	111 690	293 131	319 791	462 664
ASIE	1 402 725	3 186 446	3 457 957	4 959 664
OCEÁNIE	12 612	26 428	28 549	41 027
SVĚT	2 519 748	5 284 832	5 716 426	8 294 341

1.1.1 Cíle udržitelného rozvoje

Cíle udržitelného rozvoje jsou univerzální výzvou v akci k tzv. „ukončení chudoby“, ochraně planety a zlepšení životů na světě.

V září 2015 bylo na summitu Organizace spojených národů (dále jen OSN) přijato všemi 193 členskými státy OSN 17 cílů pro udržitelný rozvoj do roku 2030. Nové globální cíle vycházejí z vědomí, že výzvy jako odstranění chudoby, omezení diskriminace, ochrana planety, posílení svobody a bezpečnosti jsou navzájem propojené. Žádají proto provázané řešení a aktivní zapojení jak zemí tzv. globálního Jihu, tak i Severu¹. (Sustainable Development Goals)



Obrázek 1: 17 cílů udržitelného rozvoje (Sustainable Development Goals)

¹ Termín globální jih slouží k identifikaci zemí s nižšími příjmy na jedné straně tzv globálního Severu a Jihu, na druhé straně jsou země z globálního Severu. Termín jako takový neodkazuje ve své podstatě na zeměpisný jih - https://cs.qaz.wiki/wiki/Global_South

„Česká republika 2030“ nahrazuje „Strategický rámec udržitelného rozvoje“, který byl přijat vládou v roce 2010. Tento dokument je součástí společného úsilí o udržitelný rozvoj Evropské unie a zároveň příspěvkem České republiky (dále jen ČR) k naplňování globálních cílů udržitelného rozvoje přijatých OSN v roce 2015. Globální cíle jsou společné, ale každý stát s ohledem ke svým specifickým rozhoduje o tom, jaký konkrétní obsah mají mít a jakou konkrétní cestou jich lze dosáhnout. (Strategický rámec Česká republika 2030, 2017)

1.1.2 Potravinová bezpečnost jako cíl udržitelného rozvoje

„Vymýtit hlad, dosáhnout potravinové bezpečnosti a zlepšení výživy, prosazovat udržitelné zemědělství“, je druhý ze 17 cílů udržitelného rozvoje.

OSN v září vydala zprávu „Stav zabezpečení potravin a výživy ve světě 2017“, v níž identifikovala od roku 2015 pětiprocentní nárůst globálního hladu.

Aktuální odhady ukazují, že téměř 690 milionů lidí neboli téměř 9 % světové populace trpí nedostatkem potravy. Podle světového potravinového programu (World Food Programme, dále jen WFP) trpí 135 milionů lidí tzv. akutním hladem, a to především kvůli konfliktům způsobeným člověkem, změně klimatu a hospodářským poklesům. Aktuální pandemie COVID-19 by mohla tento počet při 10% ekonomické kontrakci extrémně chudých (méně než 1,90 mezinárodních dolarů na den) zvýšit o více než pětinu, z 10,1 % na 12,5 %. (Sumner, Hoy a Ortiz-Juarez, 2020)

Podle WFP je nutná hluboká změna globálního, potravinářského a zemědělského systému, a to především ve zvyšování zemědělské produktivity a udržitelné výrobě potravin. (United Nations)

Cíle k dosažení potravinové bezpečnosti:

Do roku 2030 zajistit všem, zejména chudým lidem a kojencům přístup k bezpečnému, výživnému a dostatečnému jídlu po celý rok.

Do roku 2030 odstranit všechny formy podvýživy a do roku 2025 dosáhnout mezinárodně dohodnutých cílů ohledně zakrnění a hubnutí dětí mladších pěti let a vyřešit výživové potřeby dospívajících dívek, těhotných a kojících žen a starších osob.

Do roku 2030 zdvojnásobit zemědělskou produktivitu a příjmy malých zemědělců-zejména žen, původních obyvatel, rodinných farmářů, pastevců a rybářů – pomocí zajištění bezpečného a rovného přístupu k půdě.

Do roku 2030 zavést systémy udržitelné výroby potravin a odolné zemědělské postupy, které zvýší produktivitu a výrobu a pomohou zachovat ekosystémy posilující schopnosti půdy přizpůsobit se klimatické změně, extrémnímu počasí, suchu, záplavám a dalším pohromám.

Zvýšit investice do venkovské infrastruktury, zemědělského výzkumu a nadstavbových služeb, vývoje technologií za účelem zlepšení zemědělských výrobních kapacit v rozvojových zemích, zejména v těch nejméně rozvinutých.

Napravit a předcházet obchodním omezením a pokrivením na světových zemědělských trzích.

Přijmout opatření vedoucí k zajištění řádného fungování trhu potravinářských komodit a usnadnit včasný přístup k informacím o trhu, potravinových rezervách, s cílem přispět k omezení extrémní volatility cen potravin. (United Nations)

1.2 Mezinárodní organizace v potravinové bezpečnosti

V mezinárodním měřítku je garantem bezpečné společnosti zejména OSN a její orgány a další četné mezinárodní organizace, jejichž cílem je vytvořit, navrhnout a uvést v praxi taková opatření, která povedou k bezpečné společnosti.

Na Evropském kontinentu se bezpečná společnost, a to jak v měřítku evropském, tak v měřítku globálním, stala jedním z témat institucí Evropského společenství a Evropské unie, která zejména formou sdělení do stanovisek, doporučení a paktů, vytváří rámec k jednání evropských států v krizových situacích. Pozornost evropských institucí je namířena na bezpečnost Evropy i zemí třetího světa². (Dymák, 2016)

Spolupráce na mezinárodní úrovni v oblasti potravinové bezpečnosti je velmi důležitá při řešení tohoto globálního problému. Hlavním cílem agentur OSN s mezinárodními i národními, výzkumnými středisky a profesními asociacemi je spolupráce v oblasti dostatečnosti, bezpečnosti, kvality a výživy potravin pro rozvoj potravinové bezpečnosti.

Dané organizace společně připravují každoroční zprávy, v kterých informují o pokrocích potravinového zabezpečení, zlepšování výživy a analyzují klíčové výzvy k dosažení cílů v kontextu Agendy pro udržitelný rozvoj 2030. (Food and Agriculture Organization of the United Nations, 2020)

² „třetí svět“ – označení používané pro skupinu hospodářsky málo rozvinutých, tzv. *rozvojových zemí*, což jsou zpravidla bývalé kolonie, které získaly (většinou po 2. svět. válce) polit. samostatnost. (Sociologická encyklopedie)

1.2.1 Světový potravinový program (WFP)

Světový potravinový program je přední humanitární organizace, která vznikla v roce 1963. Poskytuje potravinovou pomoc v případě nouze, rychlou a životně důležitou pomoc při mimořádných událostech a spolupracuje s komunitami na zlepšování výživy a budování odolnosti. Hlavním posláním WFP je hospodářský a sociální rozvoj států, zlepšení potravinové situace v zemích zasaženými konflikty, kde je třikrát větší pravděpodobnost podvýživy lidí, než v zemích bez konfliktů a zajišťování potravin dětem ve školách. (United Nations, 2021)

1.2.2 Světová organizace pro výživu a zemědělství (FAO)

Počátek konceptu potravinové bezpečnosti se začal vyvíjet již od roku 1944, kdy vznikla Organizace pro výživu a zemědělství Spojených národů (Food and Agriculture Organization of the United Nations, dále jen FAO), která je agenturou OSN, která mezinárodně usiluje o vymýcení hladu ve světě.

FAO byla založena na konferenci v Quebecu 16. října 1945 a tento den je každoročně připomínán jako Mezinárodní den výživy.

Cílem FAO je dosáhnout potravinové bezpečnosti pro všechny a zajistit pravidelný přístup k dostatečnému množství kvalitních potravin k aktivnímu a zdravému životu.

Dalšími cíli v kontextu potravinové bezpečnosti, o které FAO usiluje, je ustálení světových cen zemědělských produktů a spolupráce s institucemi, které se věnují mezinárodnímu obchodu a agrární politice. Zvláštní programy FAO pomáhají státům čelit potravinovým krizím a poskytují pomoc v nouzových stavech. (United Nations, 2005)

1.2.3 Světová zdravotnická organizace (WHO)

Světová zdravotnická organizace (World Health Organization, dále jen WHO) jako řídicí koordinační orgán v oblasti mezinárodního zdraví v rámci systému OSN vznikla již 7. dubna 1948 – datum, které se každoročně oslavuje jako „Světový den zdraví“.

Hlavním cílem organizace je ochrana lidí před zdravotními krizovými situacemi, zabezpečení základních potravinových potřeb, zlepšit přístup k základním lékům a zdravotním produktům a boj proti infekčním chorobám, jako je chřipka, HIV, rakovina a srdeční poruchy.

Pro organizaci pracuje více než 7000 lidí ve 150 zemích světa. Kromě lékařů, specialistů na veřejné zdraví, vědců a epidemiologů jsou zaměstnanci WHO také lidé, vyškolení pro správu administrativních, finančních a informačních systémů, stejně jako odborníci v oblasti zdravotní statistiky a ekonomiky. (World Health Organization, 2016)

1.2.4 Mezinárodní fond pro zemědělský rozvoj (IFAD)

Mezinárodní fond pro zemědělský rozvoj (International Fund for Agriculture Development, dále jen IFAD) je finanční instituce a jedna ze specializovaných agentur OSN, která vznikla v roce 1977. Tento fond podporuje lidi žijící na venkově ke zvyšování jejich potravinové bezpečnosti, budování odolnosti, zlepšování výživy a zvyšování jejich příjmů.

Fond rovněž podporuje rovnost žen a mužů a jejich začleňování, buduje kapacitu místních organizací a komunit a posiluje odolnost vůči změně klimatu. Jejich práce transformuje venkovské oblasti a je tak zásadní pro dosažení cílů v rámci Agendy pro udržitelný rozvoj 2030. (Investing in rural people)

1.2.5 Dětský fond (UNICEF)

Dětský fond (United Nations International Children's Emergency Fund, dále jen UNICEF) je hlavní světovou organizací, která pracuje ve více než 190 zemích a teritoriích světa na záchraně životů dětí, ochraně jejich práv a pomoci jim naplnit jejich potenciál od raného dětství až do dospívání.

UNICEF je největší světový poskytovatel vakcín, nezávadné vody a hygieny, kvalitního vzdělávání a ochrany před násilím a vykořisťováním. Zaměřuje se nejen na dostatek potravin se správnou skladbou pro děti a mládež, ale také pomáhá matkám v době těhotenství.

Tento fond je financován výhradně z dobrovolných příspěvků či prodejem zboží se svým logem. (UNICEF for every child)

1.3 Rozdělení potravinové bezpečnosti dle FAO

K dosažení potravinové bezpečnosti je potravinová bezpečnost dle FAO rozdělena a definována do tzv. 4 pilířů:

Dostupnost potravin (Food Availability)

WHO definuje dostupnost potravin jako „zajištění dostatečného množství potravin všem obyvatelům země v odpovídající kvalitě, pomocí domácí produkce, nebo dovozu“.

Dostupnost potravin zajišťuje jak fyzickou dostupnost, tak i technologii na zpracování a skladování a v neposlední řadě i dopravní infrastrukturu.

Přístup k potravinám (Food Access)

Světový potravinový summit (World Food Summit, dále jen WFS) udává přístup k potravinám především ve fyzickém, ekonomicko-finančním a sociálně-kulturním obraze. Pojem je chápán jako schopnost daného jedince či domácnosti si danou potravinu koupit, případně vypěstovat pro pokrytí svých potřeb. Dále se pod daný pojem zahrnuje i místní a mezinárodní trh, který by měl být natolik soběstačný, aby zvládl zásobovat obyvatelstvo potravinami. Z ekonomického hlediska existuje bezpečnost potravin právě tehdy, kdy si lidé mohou nakoupit dostatečné množství potravin. Dalším ekonomickým aspektem přístupu je důležitost tržních systémů pro zajištění přístupu k potravinám i ve venkovských oblastech. (Napoli, 2011)

Využití potravin (Food Utilization)

Pojmem využití potravin se definuje správné zpracování potravin v odpovídající stravě, aby bylo zachováno maximální množství nutričních látek pro uspokojení fyziologických potřeb a aby bylo jídlo bezpečné a výživné. To závisí do značné míry na skladování potravin a jejich správnému zpracování. Využití potravin zahrnuje zároveň i faktory zabývající se nezávadnou pitnou vodou a odpovídající hygienická nařízení, aby se zabránilo šíření nemocí. (Napoli, 2011)

Stabilita přístupu (Stability of Access)

Stabilita přístupu se týká schopností existence potravin po tzv. „celou dobu“, kdy jde o dostupnost, přístup a využití potravin, aby mohla potravinová bezpečnost, která vyplývá ze stability ekonomické a politické, existovat. Tento parametr vyplývá z potravinové nejistoty, která se může projevit přechodně, sezónně, nebo může být chronická. Do přechodné nestability se řadí např. přírodní katastrofy, války, nebo nestabilita cen na trhu. Sezónní nestabilita bývá ovlivněna např. důsledky cen potravin, které se odvíjí od jejich produkce. Chronická neboli trvalá nestabilita je přetrvávající dlouhodobý nedostatek potravin. (Napoli, 2011)



Obrázek 2: Potravinová bezpečnost (upraveno dle Gibson, 2016)

1.4 Globální index potravinové bezpečnosti

Globální index potravinové bezpečnosti (Global Index Security Food, dále jen GFSI) ve svém výpočtu zohledňuje klíčové otázky týkající se dostupnosti potravin, cenové dostupnosti a kvality, a to ve 113 sledovaných zemích světa. Jedná se o kvantitativní a kvalitativní srovnávací model, který měří faktory potravinové bezpečnosti v rozvojových a rozvinutých zemích. Poprvé byl publikován v roce 2012 a je každoročně spravován a aktualizován zpravodajským deníkem The Economist.

Studie se kromě tématu „hladu“ dívá také na základní faktory ovlivňující potravinovou nejistotu, přírodní zdroje a také hodnotí dopady měnícího se klimatu, jeho rizika a způsoby, jakými se země těmto rizikům přizpůsobuje.

Cílem GFSI je, určit, které země jsou nejvíce a nejméně zranitelné vůči potravinové nejistotě. Odborníci se v indexu zabývají 3 hlavními problémy – cenou, dostupností a bezpečnostní kvalitou potravin, v kterém hodnotí možnosti zákazníků koupit si jídlo, průměrnou útratu domácnosti za potraviny, kolik lidí v dané zemi žije pod hranicí chudoby, zda mají dané země dostatečnou zásobu potravin, jaká je zemědělská produkce atd.

Od svého založení se GFSI stal politickým měřítkem pro vlády a diagnostickým nástrojem pro investice jednotlivých zemí. Soukromý sektor využívá index jako odrazový můstek k přijímání strategických rozhodnutí, zkoumání trendu spotřeby potravin a rozvoji iniciativ v oblasti sociální odpovědnosti podniků.

V GFSI je zastoupeno 113 zemí, které byly vybrány na základě regionální rozmanitosti, ekonomického významu a velikosti populace (země s větším počtem obyvatel byly vybrány tak, aby byl zastoupen větší podíl světové populace). (Global Food Security Index, 2020)

Tabulka 2: Země zahrnuté v indexu 2019 (upraveno dle Global Food Security Index, 2019)

<i>ASIE/PACIFIK</i>	<i>STŘEDNÍ A JIŽNÍ AMERIKA</i>	<i>EVROPA</i>	<i>STŘEDOVÝCHODNÍ A SEVERNÍ AFRIKA</i>	<i>SUBSAHARSKÁ AFRIKA</i>
<i>Austrálie</i>	<i>Argentina</i>	<i>Rakousko</i>	<i>Alžírsko</i>	<i>Angola</i>
<i>Ázerbájdžán</i>	<i>Bolívie</i>	<i>Bělorusko</i>	<i>Egypt</i>	<i>Benin</i>
<i>Bangladěš</i>	<i>Brazílie</i>	<i>Belgie</i>	<i>Izrael</i>	<i>Botswana</i>
<i>Kambodža</i>	<i>Chile</i>	<i>Bulharsko</i>	<i>Jordánsko</i>	<i>Burkina Faso</i>
<i>Čína</i>	<i>Kolumbie</i>	<i>Česká republika</i>	<i>Maroko</i>	<i>Burundi</i>
<i>Indie</i>	<i>Kostarika</i>	<i>Dánsko</i>	<i>Sýrie</i>	<i>Kamerun</i>
<i>Indonésie</i>	<i>Dom. republika</i>	<i>Finsko</i>	<i>Tunisko</i>	<i>Čad</i>
<i>Japonsko</i>	<i>Ekvádor</i>	<i>Francie</i>	<i>Turecko</i>	<i>Kongo</i>
<i>Kazachstán</i>	<i>El Salvador</i>	<i>Německo</i>	<i>Jemen</i>	<i>Pobřeží slonoviny</i>
<i>Laos</i>	<i>Guatemala</i>	<i>Řecko</i>		<i>Etiopie</i>
<i>Malajsie</i>	<i>Haiti</i>	<i>Maďarsko</i>	<i>JIŽNÍ AMERIKA</i>	<i>Ghana</i>
<i>Barma</i>	<i>Honduras</i>	<i>Irsko</i>	<i>Kanada</i>	<i>Guinea</i>
<i>Nepál</i>	<i>Nicaragua</i>	<i>Itálie</i>	<i>Mexiko</i>	<i>Keňa</i>
<i>Nový Zéland</i>	<i>Panama</i>	<i>Nizozemsko</i>	<i>USA</i>	<i>Madagaskar</i>
<i>Pákistán</i>	<i>Paraguay</i>	<i>Norsko</i>		<i>Malawi</i>
<i>Filipíny</i>	<i>Peru</i>	<i>Polsko</i>	<i>PERSKÝ ZÁLIV</i>	<i>Mali</i>
<i>Singapur</i>	<i>Uruguay</i>	<i>Portugalsko</i>	<i>Bahrajn</i>	<i>Mosambik</i>
<i>Jižní Korea</i>	<i>Venezuela</i>	<i>Rumunsko</i>	<i>Kuvajt</i>	<i>Nigérie</i>
<i>Srí Lanka</i>		<i>Rusko</i>	<i>Omán</i>	<i>Niger</i>
<i>Tádžikistán</i>		<i>Srbsko</i>	<i>Saudská Arábie</i>	<i>Rwanda</i>
<i>Thajsko</i>		<i>Slovensko</i>	<i>SAE</i>	<i>Senegal</i>
<i>Uzbekistán</i>		<i>Španělsko</i>		<i>Sierra Leone</i>
<i>Vietnam</i>		<i>Švédsko</i>		<i>Jižní Afrika</i>
		<i>Švýcarsko</i>		<i>Súdán</i>
		<i>Ukrajina</i>		<i>Tanzanie</i>
		<i>Velká Británie</i>		<i>Togo</i>
				<i>Uganda</i>
				<i>Zambie</i>

1.5 Právní rámec potravinové bezpečnosti

Základním právním předpisem, který zásadně reformoval potravinovou bezpečnost v Evropské unii (dále jen EU) je Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) 178/2002 ze dne 28.1.2002, kterým se stanovují obecné zásady a požadavky potravinového práva, zřizuje

se Evropský úřad pro bezpečnost potravin a stanovují se postupy týkající se bezpečnosti potravin.

Nařízení (ES) č. 178/2002 obecně upravuje potravinové právo na celém území EU, vymezuje obecné zásady potravinového práva, zřizuje Evropský úřad pro bezpečnost potravin (European Food Safety Authority, dále jen EFSA) a definuje pojmy analýzy rizik, sledovatelnosti a dalších.

Potravinou je podle nařízení (ES) č. 178/2002 jakákoliv látka nebo výrobek, které jsou určeny ke konzumaci člověkem nebo u nichž lze důvodně předpokládat, že je člověk bude konzumovat. Jedná se o velice širokou definici.

Další nařízení, které je možné zařadit mezi horizontální předpisy, je například nařízení (ES) 852/2004 o hygieně potravin, kde jsou stanoveny hygienické požadavky na výrobu, zpracování a uvádění potravin na trh.

Na národní úrovni je za takový předpis možné považovat zákon č.110/1997 Sb., o potravinách a tabákových výrobcích a také zákon č.258/2000Sb., o ochraně veřejného zdraví a o změně některých souvisejících zákonů, v platném znění. (Právní prostor, 2014)

Další vybrané prováděcí předpisy vztahující se k zákonu č.110/1997 Sb.:

- Vyhláška č. 69/2016 Sb., o požadavcích na maso, masné výrobky, produkty rybolovu a akvakultury a výrobky z nich, vejce a výrobky z nich.
- Vyhláška č. 172/2015 Sb., o informační povinnosti příjemce potravin v místě určení.
- Vyhláška č. 58/2018 Sb., o doplňcích stravy a složení potravin.
- Vyhláška č. 417/2016 Sb., o některých způsobech označování potravin.
- Vyhláška č. 212/2004 Sb., o stanovení zásob a způsobu jejich ohlašování Státní zemědělské a potravinářské inspekci.
- Vyhláška č. 54/2004 Sb., o potravinách určených pro zvláštní výživu a o způsobu jejich použití.
- Vyhláška č. 157/2003 Sb., kterou se stanoví požadavky pro čerstvé ovoce a čerstvou zeleninu, zpracované ovoce a zpracovanou zeleninu, suché skořápkové plody, houby, brambory a výrobky z nich, jakož i další způsoby jejich označování.

- Vyhláška č. 397/2016 Sb., o požadavcích na mléko a mléčné výrobky, mražené krémy a jedlé tuky a oleje.
- Vyhláška č. 69/2016 Sb., o požadavcích na maso, masné výrobky, produkty rybolovu a akvakultury a výrobky z nich, vejce a výrobky z nich.
- Vyhláška č. 398/2016 Sb., o požadavcích na koření, jedlou sůl, dehydratované výrobky, ochucovadla, studené omáčky, dresinky a hořčici.
- Vyhláška č. 296/1997 Sb., kterou se stanoví pravidla pro výběr epidemiologicky rizikových skupin potravin. (Státní zemědělská a potravinářská inspekce, 2021)

2 POTRAVINOVÁ BEZPEČNOST ČESKÉ REPUBLIKY

Dosáhnout potravinové bezpečnosti je v zájmu každého státu. Jde o velmi rozsáhlou problematiku, která je úzce spojena s klimatickými změnami a podmínkami, dynamikou mezinárodních vztahů, vývoji technologií a procesu globalizace.

V dané problematice zabezpečení obyvatelstva potravinami a pitnou vodou je vedle „potravinové bezpečnosti“ (food security) rozlišován také pojem „bezpečnost potravin“ (food safety), jako její subsystém zahrnující zejména otázky monitoringu jakosti potravin a jejich nutričních parametrů a pojem „potravinová soběstačnost“ (food self-sufficiency).

Zemědělství se také považuje za strategické odvětví národního hospodářství, které zajišťuje produkci potravin pro obyvatele ČR. (Dymák, 2016)

2.1 Bezpečnost

Koncepce ochrany obyvatelstva do roku 2020 s výhledem do roku 2030 charakterizuje bezpečnou společnost jako „společnost, která ve vztahu k mimořádným a krizovým situacím má přijatý soubor právních, technických, organizačních, finančních, vzdělávacích a dalších ochranných opatření k minimalizaci a překonání následků mimořádných událostí a krizových situací a v praxi ho úspěšně realizuje.“ (Dymák, 2016)

Dle ústavního zákona č. 110/1998 Sb., o bezpečnosti České republiky je stanoveno, že „základní povinností státu je zajištění svrchovanosti a územní celistvosti ČR a ochrana jejích demokratických základů, tak i ochrana životů, zdraví a majetkových hodnot“. (Bezpečnostní systém ČR, 2020)

Za bezpečnost se považuje stav, kdy je systém schopný odolávat známým a předvídatelným jevům, vnějším i vnitřním hrozbám, které mohou ohrozit jednotlivé prvky nebo celý systém, a to takovým způsobem, aby byla zachována struktura a stabilita státu.

Obecně se pod pojmem „bezpečnost“ rozumí schopnost zamezení konkrétnímu riziku překročit únosnou mez.

Zajištěním bezpečnosti se rovněž v obecném měřítku rozumí soubor opatření a metod, které směřují k zajištění vnitřní, vnější a mezinárodní bezpečnosti, ať už se jedná o konkrétního jedince, stát, nebo mezinárodního společenství jak za běžného, tak i za krizového stavu.

V anglickém jazyce se můžeme setkat se dvěma výrazy pojmu bezpečnost, a to:

security – ve smyslu aktivního zabezpečení formou činnosti osob, nebo systému,

safety – ve smyslu pasivní bezpečnosti užívané zejména k vlastnosti předmětů, charakteristice stavu apod.

Oba pojmy se s rozlišením smyslu užívají v řadě jazyků světa v oblasti krizového řízení, nebo technické oblasti. (Šefčík, 2010)

2.2 Bezpečnostní zájmy České republiky podle bezpečnostní strategie

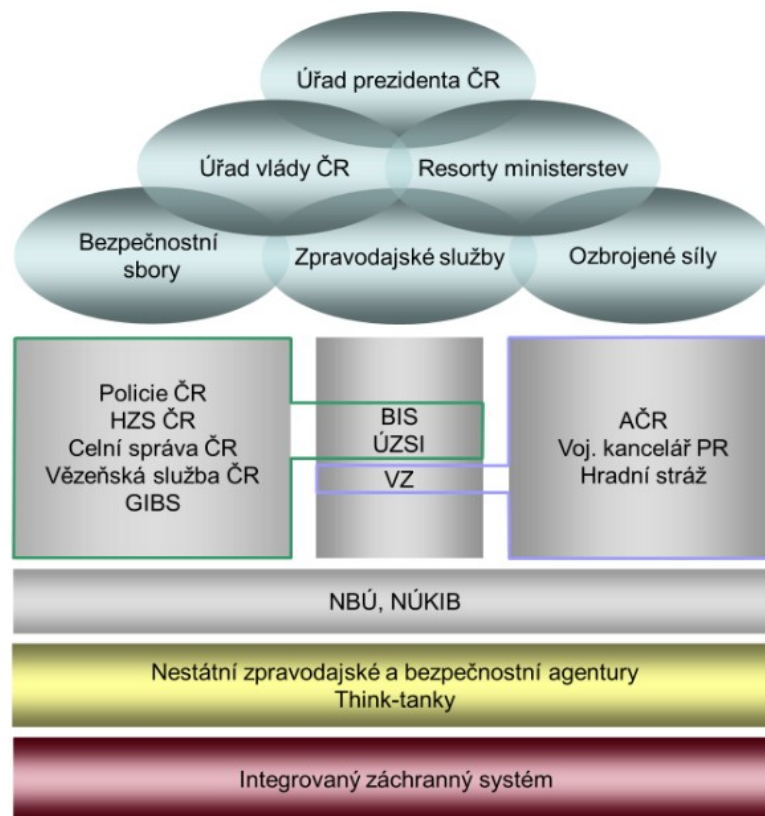
Bezpečnostní strategie, jakožto základní dokument bezpečnostní politiky ČR, na který navazují dílčí strategie a koncepce je vládním dokumentem, který byl zpracovaný ve spolupráci s Kanceláří prezidenta ČR a Parlamentem ČR. Cílem strategie je hledat nadstranické přístupy k otázkám bezpečnosti a prosazování bezpečnostních zájmů ČR.

V bezpečnostní strategii jsou bezpečnostní zájmy rozděleny na:

Životní zájmy – tím se rozumí zajištění územní celistvosti a politické nezávislosti ČR, zachování všech náležitostí demokratického právního státu, včetně ochrany základních lidských práv a svobod obyvatel.

Strategické zájmy – napomáhají k ochraně zájmů životních a zároveň slouží k zajištění společenského rozvoje a prosperity státu, a sice bezpečnost a stabilita v euroatlantickém prostoru, prevence a zvládnutí místních regionálních konfliktů a jejich následky, posilování soudržnosti a efektivnosti NATO a EU, podpora a rozvoj regionální spolupráce, zajištění vnitřní bezpečnosti ČR a také zajištění ekonomické, energetické, surovinové a potravinové bezpečnosti.

Další významné zájmy – hlavním účelem je přispět k zajištění životních a strategických zájmů a zvyšovat odolnost vůči bezpečnostním hrozbám. Jedná se především o snižování kriminality, potlačování extremismu, zvyšování efektivity a profesionality státních institucí, posilování veřejné informovanosti, rozvoj v oblasti vědy a techniky. (Bezpečnostní strategie České republiky, 2015)



Obrázek 3: Státní a nestátní subjekty v bezpečnostní strategii ČR (Aliance národních sil)

2.3 Potravinová bezpečnost a její místo v bezpečnostním systému země

Potravinová bezpečnost je problematika, která si zaslouží značnou pozornost, jelikož je nedílnou součástí ochrany státu, státní suverenity a hospodářské bezpečnosti. Je zařazena do strategických zájmů ČR v oblasti bezpečnostních zájmů. Místo potravinové bezpečnosti a její úlohy se prakticky prosazují ve všech sférách činnosti státu, které jsou spjaté právě s jednotlivými složkami bezpečnosti společnosti. Všeobecně tedy rozdělujeme základní skupiny podmíněnosti potravinové bezpečnosti na:

- ekonomické,
- politické,
- vojenské,
- sociálně a kulturně osvětové,
- přírodní,
- ekologické,
- infrastrukturální. (Stachowiak, 2003)



Obrázek 4: Místo potravinové bezpečnosti v oblasti bezpečnosti státu (upraveno dle Stachowiak, 2003)

Ekonomická bezpečnost – je jedním z prvků národní bezpečnosti. Ministerstvo vnitra definuje ekonomickou bezpečnost jako „souhrn opatření k zajištění funkčnosti hospodářské a finanční soustavy státu, zajištění zdrojů pro řešení mimořádných a krizových situací a pro zabezpečení základních materiálních potřeb obyvatelstva a státu v době krizových stavů“.

Ekonomická bezpečnost se také dá definovat jako stav rozvoje domácího hospodářského systému, který má za úkol zajišťovat vysokou pohotovost jeho fungování, a to využitím vnitřních faktorů rozvoje a schopností čelit vnějším tlakům, které by mohly vést k vývojovým poruchám.

Ekonomická bezpečnost by měla být utvářena především díky vlastní hospodářské síle v poměru k jiné zemi a stabilní hospodářskou spoluprací. (Lukášková et al., 2014)

Potravinová bezpečnost – z hlediska teoretické roviny potravinové bezpečnosti země je možné zkoumat dané oblasti, které se orientují především na systematický přístup k problému potravinové bezpečnosti a definici problému potravinové bezpečnosti jakožto celku státní bezpečnosti.

Podle FAO je považováno za zajištění potravinové bezpečnosti takový stav, kdy jsou na fyzické úrovni dostupné takové typy potravin, které pokrývají minimální potřeby jedince, a to podle nutričních faktorů dle výživových norem pro jednotlivce. (Lukášková et al., 2014)

Potravinová soběstačnost – znamená, že objem potravinové produkce, odpovídá spotřebě potravin. Potravinová soběstačnost ČR neustále klesá a potenciálně ohrožuje bezpečnost a stabilitu země. Pokles potravinové soběstačnosti započal po roce 1989 a jeho zrychlení

nastalo vstupem ČR do EU. Jedná se především o odvětví živočišné výroby, ovoce a zeleninu – tedy o komodity pro které měla země historicky výrobní podmínky a kapacity.

Velice výrazně vzrostl dovoz masa, a to jako důsledek absence domácí produkce a neřízená a otevřená politika obchodních řetězců.

Tabulka 3: Dovozy živočišných komodit-porovnání let 2003 a 2014 (v kg) (Dymák, 2016)

POLOŽKA	2003	2014	Rozdíl (+/-)	Nárůst o %
VEPŘOVÉ MASO	28 457 307	243 146 283	+ 214 688 976	754,42
DRŮBEŽÍ MASO	32 609 174	99 385 012	+ 66 775 838	204,77
MLÉKO	51 330 627	76 758 662	+ 25 428 035	49,54
MÁSLO	5 008 327	20 303 422	+ 15 295 095	305,39
SÝRY A TVAROH	23 333 254	88 606 092	+ 65 272 838	279,74
VEJCE (TISÍC KS)	56 828	391 636	+ 334 808	589,16

Také přetrvávající koronavirová krize zhoršila dostupnost zejména ovoce a zeleniny převážně ze zemí jižní Evropy a oživila tak debatu o větší soběstačnosti do budoucna.

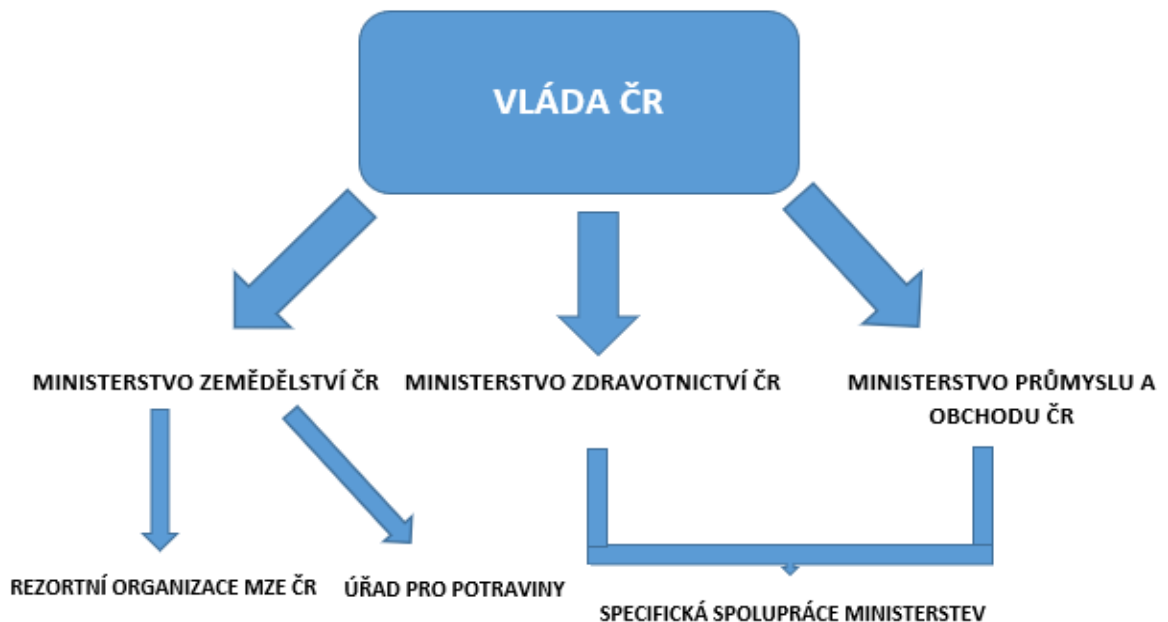
Země je dlouhodobě soběstačná ve výrobě obilovin, mléka, hovězího masa, cukru a piva.

U vývozu masných komodit nejsou ekonomické a výrobní faktory zcela v pořádku. Vývoz prosté suroviny sice znamená značné příjmy a kompenzaci agrárního schodku kvůli jeho objemům a cenám, ale zároveň také znamená ztrátu příjmu za zhodnocení suroviny na potraviny, o přidanou hodnotu a v neposlední řadě o pracovní místa zpracovatelského průmyslu. (Dymák, 2016)

3 POTRAVINOVÁ BEZPEČNOST JAKO STRATEGICKÝ CÍL

Potravinovou bezpečnost je možné chápat jako součást systému bezpečnosti státu a ekonomického systému země, a proto je zařazena do oblasti hospodářské politiky státu. V oblasti právní úpravy potravinové bezpečnosti jsou zákonodárné instituce – Parlament ČR a jednotlivé vládní instituce. Nositeli hospodářské politiky pro oblast potravinové bezpečnosti jsou především orgány státní správy a samosprávy.

Na zajištění potravinové bezpečnosti jak z hlediska dostatečného množství zdravotně nezávadných potravin, tak i na zajištění jejich dobré dostupnosti pro spotřebitele, se podílí několik resortů, jak je uvedeno na obrázku 5. (Lukášková et al., 2014)



Obrázek 5: Ministerstva v oblasti zajištění potravinové bezpečnosti (Lukášková et al., 2014)

3.1 Potravinová bezpečnost v bezpečnostní strategii

V bezpečnostní strategii ČR je potravinová bezpečnost zmíněna poprvé hned v úvodu při definování strategických zájmů státu, společně se zajištěním energetické a surovinové bezpečnosti a adekvátní úrovně strategických rezerv. Dále pak při definování bezpečnostních hrozeb, konkrétně u hrozby „přerušení dodávek strategických surovin nebo energie“, má oblast potravinové bezpečnosti a zajištění přístupu ke zdrojům pitné vody svou rostoucí důležitost, a nakonec pak v rámci prosazování bezpečnostních zájmů v oblasti

strategie prevence a potlačování bezpečnostních hrozeb při udržování přiměřených zásob strategicky významných, zemědělských a potravinářských komodit.

Pakliže má být bráno zajištění potravinové bezpečnosti jako součást kritické infrastruktury, dotýká se to i hrozby „ohrožení funkčnosti kritické infrastruktury“, jelikož zajištění dostupnosti potravin obyvatelům je možno chápat jako zabezpečení jedné ze základních životních potřeb. Přesto bezpečnostní strategie ČR v uvedeném odstavci konkrétně potravinovou bezpečnost nezmiňuje. (Lukášková et al., 2014)



Obrázek 6: Potravinová bezpečnost v bezpečnostní strategii ČR (Lukášková et al., 2014)

3.2 Strategické dokumenty a cíle v potravinářství

Důležitým strategickým posláním rozvoje potravinářského průmyslu je výrazný růst jeho efektivnosti a konkurenceschopnosti na evropském i světovém trhu, vytvářející předpoklady nejen pro zvýšení nabídky bezpečných, kvalitních a cenově dostupných potravin spotřebitelům ČR, ale i pro jeho efektivní vazby na domácí zemědělství včetně zajištění mimoprodukčních funkcí potravinářství v oblasti rozvoje venkova, zlepšování vztahů

k životnímu prostředí a snižování energetické náročnosti potravinářské logistiky. (Ministerstvo zemědělství, 2016)

Strategie pro růst – české zemědělství a potravinářství v rámci společné zemědělské politiky EU po roce 2013

Hlavním strategickým cílem v dokumentu je „*podílet se na dlouhodobém a trvalém zajištění potravinové bezpečnosti na národní a evropské úrovni a přispět k energetické soběstačnosti ČR v rámci stanoveného energetického mixu, a to při podstatném zvýšení jeho efektivnosti a konkurenceschopnosti a vztahů k jím užívaným přírodním zdrojům a rozvoji venkova, včetně zvyšování jeho rekreačního potenciálu*“.

Pro sektor potravinářství, který se zemědělstvím úzce souvisí, byly vymezeny cíle následující: „*Hlavním strategickým cílem rozvoje potravinářského průmyslu je výrazný růst jeho efektivnosti a konkurenceschopnosti na evropském i světovém trhu, vytvářející předpoklady nejen pro zvýšení nabídky bezpečných, kvalitních a cenově dostupných potravin spotřebitelům ČR, ale i pro jeho efektivní vazby na domácí zemědělství včetně zajištění mimoprodukčních funkcí potravinářství v oblasti rozvoje venkova, zlepšování vztahů k životnímu prostředí a snižování energetické náročnosti potravinářské logistiky.*“

Těchto cílů by mělo být dosaženo např. prostřednictvím výzkumu v oblasti potravinářství, pomocí podpory růstu malých a středních podniků, technologické modernizaci podniků, zvýšením důrazu na jakost, kvalitu a bezpečnost české potravinářské produkce, podpory domácí a bio zemědělské produkce, aj. (Ministerstvo zemědělství, 2012)

Koncepce výzkumu, vývoje a inovací Ministerstva zemědělství na léta 2016–2022

Zpracováním základního koncepčního dokumentu předcházela výše zmíněná „Strategie Ministerstva zemědělství s výhledem do roku 2030“ a řídí se ním zemědělský výzkum.

Vizi výzkumu, vývoje a inovací resortu Ministerstva zemědělství je „*Podpora inovativního zemědělství a lesnictví prostřednictvím pokročilých postupů a technologií*“. Pro naplnění vize jsou definovány tři klíčové oblasti:

- udržitelné hospodaření s přírodními zdroji,
- udržitelné zemědělství a lesnictví,
- udržitelná produkce potravin.

Výsledky výzkumných témat mají dále sloužit k podpoře legislativních opatření a zkvalitnění rozhodovacích procesů orgánů státní správy v oblasti zemědělství, potravinářství, lesního a vodního hospodářství. (Agrární komora České republiky, 2016)

Strategie Ministerstva zemědělství s výhledem do roku 2030

Tato strategie navazuje na výše zmíněný dokument „Strategie pro růst – české zemědělství a potravinářství v rámci společné zemědělské politiky EU po roce 2013“ jako dlouhodobý a strategický dokument s jasně definovanou vizí, kterou je konkurenceschopnost a udržitelnost českého zemědělství, potravinářství, lesnictví a vodního hospodářství. Dle vize tohoto dokumentu je ČR přiměřeně potravinově soběstačná v základních komoditách, které lze u nás produkovat a uplatňuje přístupy a zásady udržitelného hospodaření s přírodními zdroji.

Hlavním účelem této strategie je posílení strategického rámce rozvoje celého odvětví agrárního sektoru umožňující nastavit principy a cíle nejen pro formování koncepčního přístupu v aplikaci nové společné zemědělské politiky EU, ale i pro oblasti potravinářství, lesního a vodního hospodářství a rozvoje venkova včetně aktualizace a doplnění indikativních ukazatelů jako žádoucích trendů dalšího rozvoje a navazující optimalizace procesů strategického řízení v rámci resortu ministerstva zemědělství (dále jen Mze). (Ministerstvo zemědělství, 2016)

Strategie rovněž reflektuje prioritní oblasti a přístupy regionální politiky ČR ukotvené ve střednědobém koncepčním dokumentu „Strategie regionálního rozvoje ČR 2014–2020“. Dále je v dokumentu konkretizováno strategické poslání za pomoci strategických a dílčích cílů s opatřeními k jejich realizaci.

Daný dokument definuje čtyři základní jednotící dlouhodobé priority v rámci perspektivy trvale udržitelného rozvoje, které jsou dále konkrétně a v odpovídající míře komplexnosti implementovány do strategických priorit jednotlivých sektorů a dílčích oblastí:

- konkurenceschopné a udržitelné zemědělství, potravinářství, lesní a vodní hospodářství,
- trvale udržitelné potravinové zabezpečení a přiměřená soběstačnost,
- udržitelné hospodaření s přírodními zdroji a opatření v oblasti klimatu,
- vyvážený územní rozvoj hospodářství a komunit včetně vytváření pracovních míst.

(Ministerstvo zemědělství, 2016)

Strategie bezpečnosti potravin a výživy 2030

Strategie je otevřeným materiálem, do kterého se budou její priority a cíle v průběhu doplňovat podle aktuální situace. Navazuje na Strategii bezpečnosti potravin a výživy 2014-2020. Tento klíčový materiál stanovuje 4 základní priority České republiky v rámci bezpečnosti potravin:

- potraviny na trhu nepředstavují riziko pro zdraví člověka,
- systém bezpečnosti potravin je funkční a udržitelný,
- vzdělaný spotřebitel má možnost informované volby,
- výživa.

Základním cílem Strategie je zajištění benefitů pro spotřebitele, aby měli na trhu přístup pouze k bezpečným a kvalitním potravinám. Systém bezpečnosti potravin se zaměří na zatížení potravních řetězců chemickými látkami a jejich snižování, omezování mikrobiálních nebezpečí a zkoumání nově se objevujících nebezpečí, jako je například COVID-19 nebo mikro plasty. Důležitou roli mají dozorové orgány a zavádění nových analytických metod pro odhalování falšování a kontrolu bezpečnosti potravin.

Do konce roku 2021 má v plánu Ministerstvo zemědělství spolu s Ministerstvem zdravotnictví a dalšími zainteresovanými organizacemi připravit akční plán pro realizaci Strategie 2030. (EAgri, 2021)

4 KRIZOVÉ STAVY V ČESKÉ REPUBLICE

Krizové stavy se vyhláší v případě vzniklých krizových situací, tj. mimořádných událostí, které ohrožují:

- životy a zdraví,
- majetkové hodnoty,
- životní prostředí,
- vnitřní pořádek a bezpečnost,

nebo je-li:

- bezprostředně ohrožena svrchovanost,
- ohrožena územní celistvost,
- ohroženy demokratické základy ČR,
- potřeba plnit mezinárodní závazky o společné obraně. (Krizové zákony, 2019)

4.1 Legislativa krizového řízení

Mezi základní legislativní akty patří:

- Zákon 1/1993 Sb. – Ústava České republiky,
- Usnesení předsednictva České národní rady č. 2/1993 Sb. – o vyhlášení Listiny lidských práv a svobod jako součást Ústavního pořádku České republiky,
- Zákon č. 110/1998 Sb., o bezpečnosti České republiky.
- Zákon č. 239/2000 Sb., o integrovaném záchranném systému a o změně některých zákonů - definuje integrovaný záchranný systém, mimořádné události, záchranné a likvidační práce, ochranu obyvatelstva, zařízení civilní ochrany, věcnou a osobní pomoc, specifikuje použití a složky systému, postavení a úkoly ústředních a územních orgánů, organizaci záchranných a likvidačních prací v místě zásahu, práva a povinnosti právnických, podnikajících fyzických osob a fyzických osob při mimořádných událostech, výjimky, sankce, náhrady, finanční zabezpečení a ostatní kategorie integrovaného záchranného systému.
- Zákon č. 240/2000 Sb., o krizovém řízení a o změně některých zákonů,

- Zákon č. 241/2000 Sb., o hospodářských opatřeních pro krizové stavy a o změně některých souvisejících zákonů. (Krizové zákony, 2019)

4.1.1 Legislativa krizového managementu

- Nařízení vlády č. 462/2000 Sb., k provedení § 27 odst. 8 a § 28 odst. 5 zákona č. 240/2000 Sb., o krizovém řízení a o změně některých zákonů (krizový zákon),
- Nařízení vlády č. 36/2003 Sb., kterým se mění nařízení vlády č. 462/2000 Sb., k provedení § 27 odst. 8 a § 28 odst. 5 zákona č. 240/2000 Sb., o krizovém řízení a o změně některých zákonů (krizový zákon),
- Vyhláška Ministerstva vnitra č. 328/2001 Sb., o některých podrobnostech zabezpečení integrovaného záchranného systému,
- Vyhláška Ministerstva vnitra č. 380/2002 Sb., k přípravě a provádění úkolů ochrany obyvatelstva,
- Nařízení vlády č. 399/2002 Sb., kterým se provádí zákon č. 12/2002 Sb., o státní pomoci při obnově území postiženého živelní nebo jinou pohromou a o změně zákona č. 363/1999 Sb., o pojišťovnictví a o změně některých souvisejících zákonů (zákon o pojišťovnictví), ve znění pozdějších předpisů, (zákon o státní pomoci při obnově území),
- Usnesení vlády České republiky č. 417 ze dne 22. dubna 2002 - Koncepce ochrany obyvatelstva do roku 2006 s výhledem do roku 2015,
- Směrnice Ministerstva vnitra č. 4 č.j. PO-365/IZS-2004, kterou se stanoví jednotná pravidla organizačního uspořádání krizového štábu kraje a obce, jeho uvedení do pohotovosti, vedení dokumentace a některé další podrobnosti. (Krizové zákony, 2019)

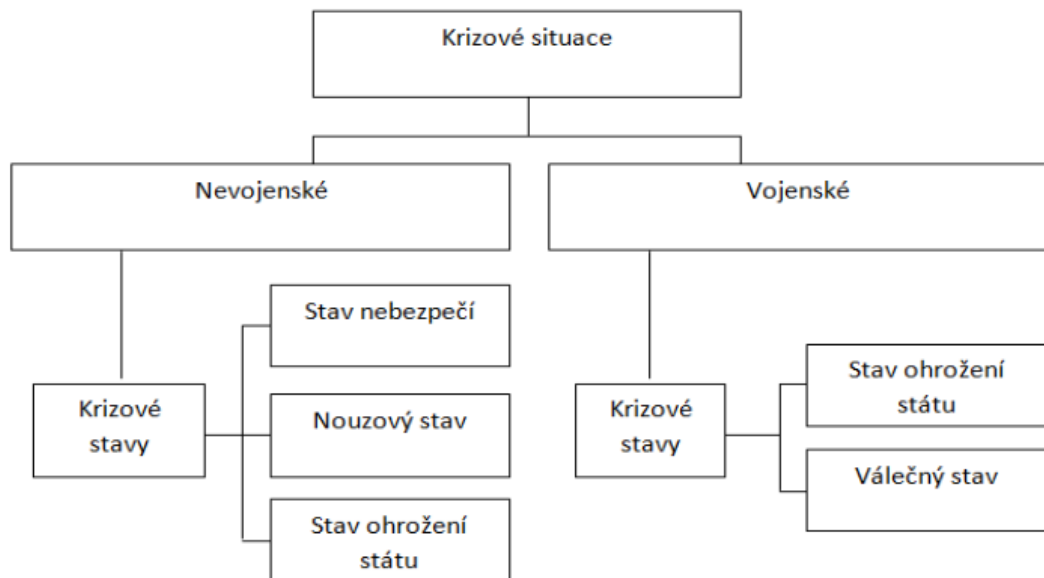
4.2 Krizové stavy

Dle zákona 240/2000 Sb., o krizovém řízení a o změně některých zákonů, dále jen krizový zákon jsou krizové stavy rozděleny na:

- Nevojenské krizové situace-souvisí se vznikem mimořádné události jako jsou např. havárie a nehody velkého rozsahu, živelné pohromy, ohrožení demokratického zřízení, chodu hospodářství nebo základních lidských práv a svobod, ohrožení

veřejného pořádku, narušení státních hranic migrační vlnou velkého rozsahu nebo při jiném rozsáhlém ohrožení životů, zdraví, majetku a životního prostředí, která přímo nesouvisí se zajišťováním obrany ČR před vnějším napadením. Při nevojenské krizové situaci se vyhláší stav nebezpečí a nouzový stav. V případě ohrožení demokratických základů státu se vyhláší stav ohrožení státu.

- Vojenské krizové situace-jedná se o krizové situace, které vznikají v souvislosti s vnějším vojenským ohrožením státu nebo plněním mezinárodních závazků o společné obraně. Při ohrožení státu vojenského charakteru se vyhláší stav ohrožení státu nebo válečný stav. (Krizové zákony, 2019)



Obrázek 7: Členění krizových situací (Rektořík, 2004)

4.2.1 Nouzový stav

- Jedná se o stav vyhlášený vládou ČR, popř. předsedou vlády ČR v případě živelních pohrom, ekologických nebo průmyslových havárií, nehod nebo jiného nebezpečí, které ve značném rozsahu ohrožují životy, zdraví nebo majetkové hodnoty anebo vnitřní pořádek a bezpečnost.
- Doba trvání nouzového stavu je nejvýše 30 dnů. Prodloužit se může pouze po předchozím souhlasu Poslanecké sněmovny.
- Nouzový stav se vyhláší jako zákon. Vyhlášení, prodloužení a zrušení nouzového stavu se oznamuje dalšími způsoby v místě obvyklými, zejména prostřednictvím hromadných informačních prostředků a místního rozhlasu.

- V případě vyhlášení nouzového stavu mohou být dle krizového zákona č. 240/2000 Sb. na nezbytně nutnou dobu a v nezbytně nutném rozsahu omezena některá práva a svobody. (Krizové zákony, 2019)

ZÁVĚR TEORETICKÉ ČÁSTI

V teoretické části práce bylo hlavním cílem vytvoření dostatečného podkladu pro následné analýzy potravinové bezpečnosti, které budou realizované v praktické části práce. Důraz byl přitom kladen na to, aby byla teoretická část práce koncipována takovým způsobem, aby umožnila shrnutí všech důležitých legislativních prvků, kontrolních a regulačních orgánů a stejně tak i českého národního přístupu k problematice potravinové bezpečnosti na jednom místě.

Teoretická část práce se přitom zabývala nejdříve potravinovou bezpečností z hlediska cílů udržitelného rozvoje. Následoval výčet a popis mezinárodních organizací, které se touto problematikou zabývají, včetně tvořených indexů bezpečnosti. Následně byl popsán stav i v samotné České republice, a to především z hlediska strategických cílů bezpečnosti země a toho do jaké míry obsahují i bezpečnost potravinovou. V návaznosti na to pak byly popsány i dokumenty zabývající se strategickými cíli v samotném potravinářství. Z důvodu, že bude samotný datový model v praktické části práce navrhován pro nouzový stav, byla v části teoretické popsána i legislativa týkající se krizového řízení v ČR a nouzových stavů.

Teoretická část práce položila dostatečný základ pro zpracování následné praktické části práce, ve které mohly být díky tomu takto nabyté znalosti dále využity jak během analýz, tak i během návrhů opatření a datového modelu.

II. PRAKTICKÁ ČÁST

5 GLOBÁLNÍ INDEX POTRAVINOVÉ BEZPEČNOSTI V ČESKÉ REPUBLICCE

Jako základ pro analýzu stavu potravinové bezpečnosti v ČR lze použít národní údaje z GFSI, který byl popsán v kapitole 1.4. V rámci analýzy přitom budou využity ty části indexu, které lze v ČR považovat za nejvýznamnější, respektive za nejvíce rizikové v rámci naší potravinové bezpečnosti. Naopak zde nebudou rozvedeny ukazatele, jejichž význam lze vzhledem ke stavu v ČR považovat za zanedbatelné a minoritní, případně u nichž se nedá v budoucnu předpokládat významné zhoršení, které by mohlo vést ke ohrožení potravinové bezpečnosti ČR.

5.1 Profil České republiky podle globálního indexu

Celý index je v rámci hodnocení jednotlivých aspektů postavený na bodové škále 1-100 a to z pohledu výsledku vzestupně čili čím vyšší bodové skóre, tím lepší stav byl v dané oblasti vyhodnocen. V rámci zjednodušení pro výběr nejvýznamnějších a nejrizikovějších ukazatelů je možné hodnocení rozdělit do následujících pěti kategorií:

hodnocení 80-100 - velmi dobrý výsledek

hodnocení 60-79 - dobrý výsledek

hodnocení 40-59 - průměrný výsledek

hodnocení 20-39 - slabý výsledek

hodnocení 0-19 - velmi slabý výsledek

V rámci tohoto zjednodušeného hodnocení je pouze jeden ukazatel v ČR vyhodnocený jako velmi slabý, a to veřejné výdaje na výzkum a vývoj v oblasti zemědělství. Jako slabé jsou pak hodnoceny ukazatele v podobě hrubého domácího produktu na hlavu a nutriční standarty v populaci. Z tohoto pohledu lze konstatovat, že se nejedná o ukazatele, které by přímo ohrožovaly samotnou dostupnost potravin, zásobování potravinami, anebo jejich zdravotní nezávadnost. Tyto ukazatele lze považovat spíše za doplňkové a zobrazující přístup k potravinám, v populaci samotné ČR.

V samotné analýze je tedy z tohoto pohledu nutné pracovat i s ukazateli, které jsou hodnocené jako průměrné a dobré, nicméně u nich lze předpokládat zhoršení stavu nebo alespoň prostor pro jejich další rozvoj, který by umožnil další zvýšení potravinové bezpečnosti ČR v budoucnu. Veškeré ukazatele, se kterými index pracuje

a jejich skóre pro ČR, jsou uvedeny v následující tabulce. (Global Food Security Index, 2019)

Tabulka 4: Profil statistiky ČR za rok 2019 Global Food Security Index, 2019)

Kategorie	Hodnocení	Δ	Pořadí	Průměrné hodnocení
ZÁKLADNÍ	73,1	+0,4	32	62,9
1) CENOVÁ DOSTUPNOST	82,6	+0,3	22	67,5
2) DOSTUPNOST POTRAVIN	66,3	+0,6	29	59,4
3) KVALITA A BEZPEČNOST	68,1	-0,1	46	61,0
1.1) Změna průměrných cen potravin	98,7	-0,1	=50	96,4
1.2) Podíl populace pod globální hranicí chudoby	100,0	0	=1	83,5
1.3) HDP na obyvatele (USD)	31,3	+1,3	=27	17,8
1.4) Dovození cla v zemědělství	81,1	-0,8	=38	75,6
1.5) Úroveň kontroly kvality potravin	100,0	0	=1	74,3
1.6) Přístup financování pro zemědělce	100,0	0	=1	63,9
2.1) Dostatečnost množství dodávek	65,9	+1,5	46	60,8
2.2) Veřejné výdaje na výzkum a vývoj v zemědělství	14,8	-1,3	5	5,0
2.3) Zemědělská infrastruktura	53,5	+0,1	46	49,1
2.4) Volatilita zemědělské produkce	76,0	+0,1	82	81,2
2.5) Rizika politické stability	66,7	+2	=27	49,6
2.6) Korupce	50,0	0	=26	38,5
2.7) Městská absorpční kapacita	89,5	+1,6	26	82,0
2.8) Potravinový odpad	96,7	0	9	84,9
3.1) Rozmanitost potravin	84,5	0	=16	55,8
3.2) Nutriční standardy v populaci	30,8	0	=99	67,4
3.3) Dostupnost mikroživin	66,6	0	51	60,3
3.4) Kvalita bílkovin	54,2	-0,5	42	47,0
3.5) Bezpečnost potravin	99,9	0	=23	82,5

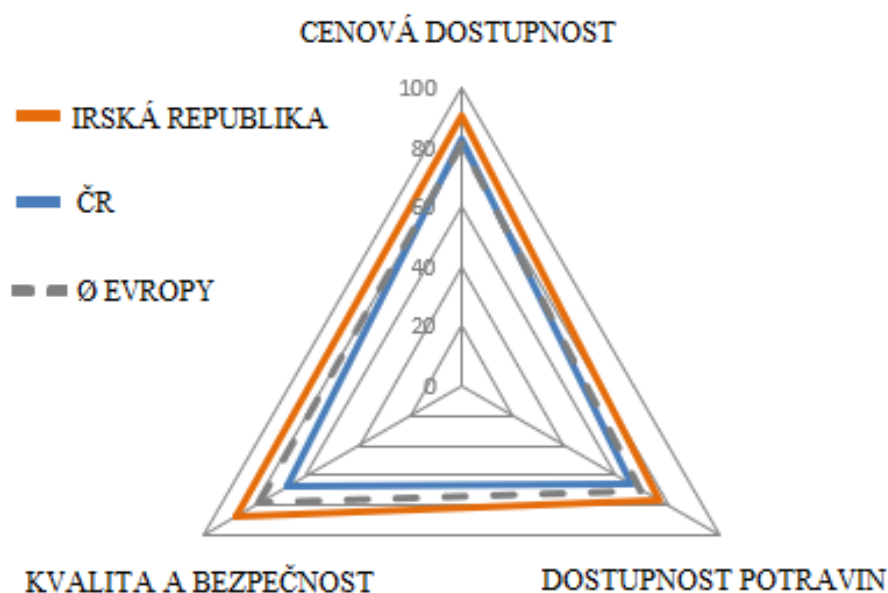
VELMI DOBRÉ 80+	DOBŘE 60 - 79.9	PRŮMĚRNÉ 40 - 59.9	SLABÉ 20 - 39.9	VELMI SLABÉ 0 - 19.9
--------------------	--------------------	-----------------------	--------------------	-------------------------

V tabulce 4 je nutné doplnit vysvětlení některých důležitých značek a pojmů. Sloupec označený symbolem „ Δ “ zobrazuje změnu hodnocení daného ukazatele, ke které došlo mezi lety 2018 a 2019. Pro zjednodušení ilustrace jsou ukazatelé, u kterých došlo v daném období ke zhoršení, zaznamenány červenou barvou a v případě zlepšení zelenou barvou. Ve sloupci udávající **pořadí** je poté potřeba zmínit že hodnoty, které jsou uvedeny se symbolem „=“,

nejdou dosaženy pouze v ČR, ale i jinými hodnocenými státy. Sloupec **průměrné hodnocení** obsahuje hodnocení upravené podle průměru v rámci všech hodnocených států.

5.2 Česká republika ve srovnání s Irskem

V této kapitole budou srovnány parametry indexu potravinové bezpečnosti mezi ČR a Irskou republikou. Volba Irské republiky pro toto srovnání se jeví jako nejlepší z toho důvodu, že dosáhla ze 119 zkoumaných zemí nejlepšího výsledku v globálním indexu potravinové bezpečnosti v rámci 26 států, které byly v Evropě zkoumány. Zároveň Irská republika dosáhla meziročně růstu o 0,6 bodů, čili ji lze považovat i v dnešním globalizovaném světě za úspěšnou. V globálním měřítku poté skončila Irská republika celkově na druhém místě po Singapuru, který měl skóre 87,4 bodu. Irská republika se ovšem jeví jako vhodnější pro srovnání i ve vztahu k atypičnosti státu Singapur a zároveň tomu, že se stejně jako ČR vyskytuje v podobných klimatických podmínkách a také je postavená na podobných potravinových, stravovacích a kulturních zvyklostech. Díky srovnání byl sdělen fakt, že i přes to, že v rámci Evropy sdílí mnoho zemí společné politiky týkající se zemědělství a zajišťování potravin, lze dosahovat v tomto indexu mezi těmito státy diametrálně odlišných výsledků. Obrázek č. 7 přitom zobrazuje srovnání ČR, Irské republiky a průměru Evropských států v základních parametrech indexu.



Obrázek 8: Srovnání základních parametrů indexu (Global Food Security Index, 2019)
Na základě daného srovnání je zřejmé, že největší jsou rozdíly mezi ČR a Irskou republikou v oblasti kvality a bezpečnosti potravin. Nejmenší rozdíl, byť také ve prospěch Irské

republiky, je v jejich cenové dostupnosti. Je důležité také zmínit, že stejný trend ukazuje i srovnání s průměrem evropských států. Pouze v cenové dostupnosti se ČR pohybuje víceméně na průměrných hodnotách. Pro bližší rozklíčování této problematiky je potřeba srovnat detailněji jednotlivé položky indexu. Toto srovnání je uvedeno v tabulce číslo 5.

Tabulka 5: Srovnání položek indexu mezi ČR a Irskou republikou (Global Food Security Index, 2019)

Kategorie	skóre			hodnocení	
	ČR	Irsko	Evropský průměr	ČR	Irsko
ZÁKLADNÍ	73,1	84,0	75,8	32	2
1) CENOVÁ DOSTUPNOST	82,6	90,5	81,4	22	3
2) DOSTUPNOST POTRAVIN	66,3	76,8	69,7	29	11
3) KVALITA A BEZPEČNOST	68,1	87,7	78,7	46	7
1.1) Změna průměrných cen potravin	98,7	100,0	98,3	=50	=1
1.2) Podíl populace pod globální hranicí chudoby	100,0	99,6	99,0	=1	=29
1.3) HDP na obyvatele (USD)	31,3	66,2	32,8	=27	3
1.4) Dovozní cla v zemědělství	81,1	81,1	77,7	=38	=38
1.5) Úroveň kontroly kvality potravin	100,0	100,0	98,1	=1	=1
1.6) Přístup financování pro zemědělce	100,0	100,0	95,2	=1	=1
2.1) Dostatečnost množství dodávek	65,9	86,6	71,7	46	=7
2.2) Veřejné výdaje na výzkum a vývoj v zemědělství	14,8	10,2	6,9	5	7
2.3) Zemědělská infrastruktura	53,5	64,7	67,8	46	=29
2.4) Volatilita zemědělské produkce	76,0	79,2	79,6	82	=76
2.5) Rizika politické stability	66,7	77,8	67,3	=27	=11
2.6) Korupce	50,0	75,0	60,6	=26	=12
2.7) Městská absorpční kapacita	89,5	99,4	86,7	26	2
2.8) Potravinový odpad	96,7	94,3	93,2	9	23
3.1) Rozmanitost potravin	84,5	81,0	81,7	=16	=23
3.2) Nutriční standardy v populaci	30,8	100,0	71,7	=99	=1
3.3) Dostupnost mikroživin	66,6	80,3	72,4	51	6
3.4) Kvalita bílkovin	54,2	86,9	72,2	42	6
3.5) Bezpečnost potravin	99,9	98,2	99,1	=23	47

Na základě daného srovnání je možné vidět největší rozdíly mezi sledovanými parametry u HDP na obyvatele, míry korupce a většiny parametrů týkajících se kvality potravin, konkrétně nutričního standardu v populaci, dostupnosti mikroživin a kvality bílkovin.

Zejména velmi nízká hodnota nutričních standardů v populaci poukazuje na zásadní problém v ČR. Jedná se především o dlouhodobý problém se špatným přístupem obyvatelstva ČR k vyvážené stravě, na který je odborníky opakovaně poukazováno. Dle těchto často

uváděných informací se jedná především o nadměrný příjem nasycených mastných kyselin v podobě živočišných tuků, nadměrný příjem tzv. trans mastných kyselin a nadměrný příjem jednoduchých sacharidů. Naopak příjem komplexních sacharidů a nasycených mastných kyselin je proti západní, severní a jižní Evropě nižší. Je-li tento fakt převeden na obecný náhled na potraviny, tak je v populaci ČR nadměrně konzumována živočišná produkce a silně rafinovaná strava namísto dostatečného zařazení ovoce, zeleniny, ryb a luštěnin. Tento stav lze přitom vyzorovat nejen ve srovnání s ostatními státy Evropy, ale i mnohými asijskými, africkými či jihoamerickými. U srovnávaného Irsku je přitom uvedený rozdíl odůvodnitelným z velké části díky přímořské poloze, kdy jsou běžnou součástí jídelníčku ryby a pokrmy z nich. Stejně tak je zde viditelná i častější spotřeba tepelně neopracované zeleniny či zdravějších druhů mas jako skopové a jehněčí. I přes občasnou snahu zdravotnictví podnikat v tomto odvětví v ČR informační kampaně lze považovat celkovou snahu o změnu nutričního standardu v naší populaci za nedostatečnou.

Na dané zjištění navazuje i nízký index hodnocení kvality bílkovin, který se pohybuje na spodní hranici evropského průměru. Vzhledem k běžně používanému hodnocení kvality bílkovin na základě ukazatelů PDCSAA (Protein Digestibility-Corrected Amino Acid Score) a DIAAS (Digestible Indispensable Amino Acid Score) lze i zde vyvodit závěr, že se jedná o upřednostňování bílkovin získaných ze živočišné stravy na úkor luštěnin či ryb konzumovaných v přímořských státech.

Dostupnost mikroživin je dalším z ne příliš dobře hodnocených údajů v indexu. Dle českých předních odborníků z oblasti mikroživin mnoho lidí v ČR trápí problémy s oslabenou imunitou v důsledku nedostatku důležitých mikroživin jako např. železo, měď, selen, kyselina listová, vitamín A, B6, C a E. Jistá absence vitamínů lze přičítat k nedostatečné konzumaci kvalitního ovoce a zeleniny v populaci a také faktu, kdy je častokrát pozorována absence mikroživin již v zemědělské půdě, která je v našich zeměpisných šířkách obhospodařována spíše metodou masivního zemědělství na úkor k půdě šetrnější produkce drobných farmářů, se kterou se lze setkat v Irské republice i jiných západoevropských zemích. To je důsledkem kolektivního způsobu zemědělství, který byl v ČR zaveden za minulého režimu a který je převeden do současnosti.

HDP na obyvatele, která je také hodnocena v rámci indexu v ČR jako slabá, není pro práci zcela relevantní, jelikož se jedná o údaj, který je obrazem postupného přibližování bohatství ve státě západním zemím. Z tohoto pohledu je to spíše otázka ekonomického charakteru, kdy nelze rychlost bohatnutí národní populace rychle a jednoduše ovlivnit. Stejně tak míra

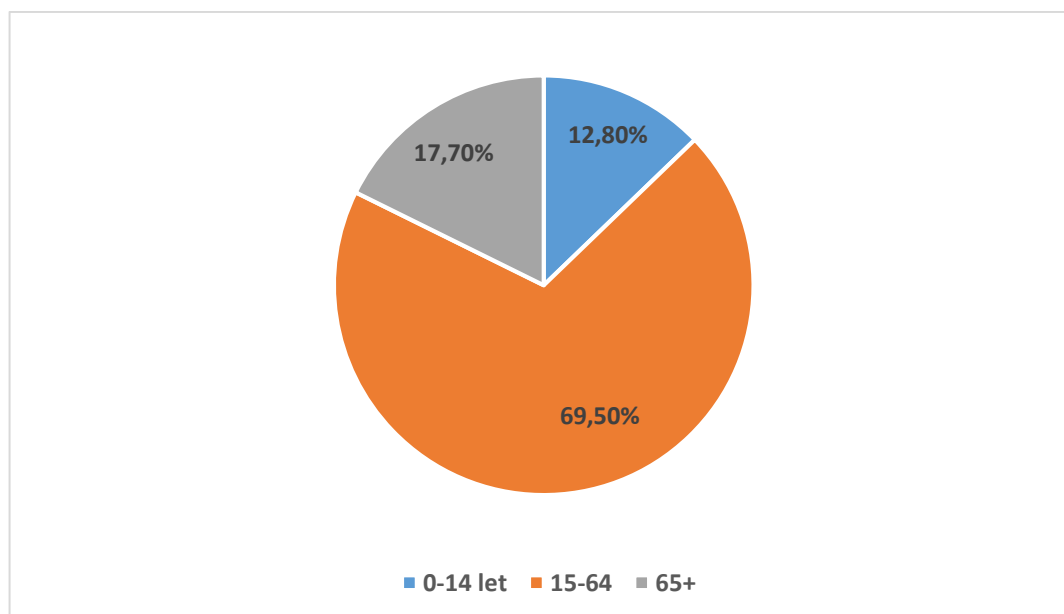
korupce je spíše otázkou politickou a ukazuje na menší schopnost ČR v porovnání s Irskou republikou adekvátně reagovat na problémy v zemědělských dotačních programech a jejich čerpání.

6 DEFINICE SITUACE PRO KTEROU JE ŘEŠENÍ MODELOVÁNO

V následující části práce je brána jako základ situace, která nastala po vyhlášení nouzového stavu dne 12.3.2020 z důvodu rozmachu epidemie na území ČR. Je zaměřena na municipální úroveň města Uherského Hradiště a budou v ní využity mimo jiné i prvky, které bylo možné během této situace vyzorovat. Stejně tak bude na municipální úroveň města Uherského Hradiště provedena i následná analýza ohrožení potravinové bezpečnosti.

6.1 Obyvatelstvo města

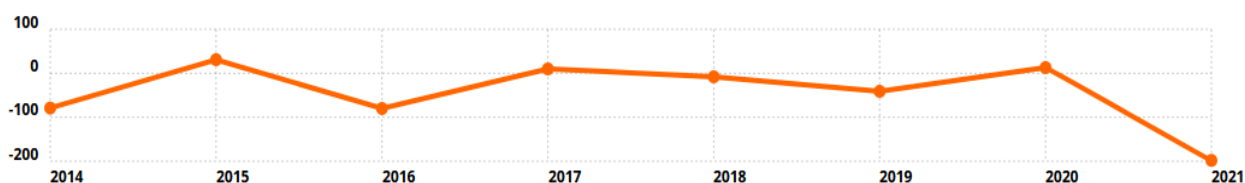
Uherské Hradiště je podle uspořádání územní veřejné správy obcí s rozšířenou působností, v jejímž správním obvodu žije přes 90 tis. obyvatel. Je součástí Zlínského kraje a leží na dolním toku řeky Moravy v nadmořské výšce od 180 m n. m. do 320 m n. m. Město Uherské Hradiště tvoří 7 městských částí a na jeho území žilo k 1.1.2020 dle místopisného průvodce 25 889 obyvatel v následující věkové struktuře.



Graf 1: Základní věková rozložení obyvatelstva města Uherské Hradiště (UHERSKÉ HRADIŠTĚ, 2015)

Pro analýzu potravinové bezpečnosti je potřeba brát v potaz i toto rozložení, a to především z pohledu velkého podílu ekonomicky neaktivních skupin obyvatelstva (do 14 let a nad 65 let). U skupiny 65+ je přitom nárůst podílu v posledních letech velmi vysoký. Tyto skupiny mají zároveň částečně odlišné výživové požadavky než osoby v produktivním věku. Mimo to je pravděpodobné, že se na území města vyskytovaly další osoby bez trvalého bydliště jako dělníci v místních ubytovnách anebo studenti. Pro účely práce nicméně předpokládáme,

že byly tyto osoby navraceny do svých domovů. Změny počtu obyvatel v posledních letech nejsou nijak zásadní.



Obrázek 9: Změny počtu obyvatel obce za jednotlivé roky (Místopisný průvodce po České republice, 2021)

6.2 Síť zásobování potravinami na území města

Síť zásobování potravinami a území města pro veřejnost se skládá z maloobchodní sítě prodejců potravin a restaurací zajišťujících během nouzového stavu rozvozdovou službu.

Maloobchodní síť prodeje potravin je rozdělena dle kategorií na hypermarkety, supermarkety, menší prodejce a specializované prodejny nabízející konkrétní omezený sortiment. Tyto prodejny jsou zastoupeny v Uherském Hradišti v počtech uvedených níže.

Tabulka 6: Struktura maloobchodní sítě prodeje potravin na území města (vlastní zpracování)

Hypermarkety	HM Tesco
	OC Kaufland
Supermarkety	2x Albert Supermarket
	Billa
	Lidl
	Penny Market
Menší prodejny potravin	2x Coop Jednota
	4x Maloobchodní síť Hruška
	Enfin potraviny
	Smíšené zboží u Jahodů (Sady)
Specializované prodejny potravin	6x řeznictví/uzenářství

	7x pekařství
	2x ovoce-zelenina
	2x zdravá výživa
	1x farmářské potraviny
	1x prodejna sýrů

Výše popsané prodejny zjišťující standardní distribuci potravin na území města Uherské Hradiště disponují za běžného stavu kompletním sortimentem potravin schopným uspokojit veškeré stravovací potřeby obyvatelstva. Tyto prodejny disponují mimo některých velmi specializovaných druhů zboží, dostupných pouze ve větších městech, také velkými zásobami těchto běžných druhů potravin. Díky tomu by byly schopny za krizové situace, jako je nouzový stav s omezeným výdejem potravin, zajistit na krátký časový interval kompletní zásobování města v případě výpadku dodávek některého sortimentu.

6.3 Ekonomická dostupnost potravin

Ekonomická dostupnost potravin na úrovni municipality – města Uherské Hradiště je odvislá především od výše mezd v daném regionu a také od míry nezaměstnanosti, která daný region sužuje. Tyto dvě veličiny ukazují nejen schopnost populace města nakupovat potraviny za normální situace, ale také během nouzového stavu, kdy zároveň hrozí výpadek anebo omezení výše příjmu domácností.

Dle posledních dostupných dat Českého statistického úřadu dosáhla průměrná měsíční mzda ve Zlínském kraji, do kterého Uherské Hradiště spadá, ve 3. čtvrtletí roku 2020 úrovně 32 688 Kč a její medián byl na úrovni 29 164 Kč. S tímto výsledkem jsou mzdy ve Zlínském kraji druhé nejnižší po kraji Karlovarském a tento trend je možné sledovat již dlouhodobě. Z celorepublikového pohledu lze tedy považovat kupní sílu obyvatelstva kraje, a tím pádem i Uherského Hradiště, za silně podprůměrnou. Na druhou stranu je ve Zlínském kraji evidována nezaměstnanost pouze na úrovni 3,44 % (k 28.2.2021), což je nejnižší údaj ze všech 14 samosprávných krajů v rámci České republiky. Na základě starších dat lze také vyvodit, že nezaměstnanost ve městě Uherském Hradišti bude ještě o něco nižší, jelikož okres Uherské Hradiště patřil, co se nezaměstnanosti týče, vždy k méně zasaženým než další okresy kraje (mimo okresu Zlín). Z tohoto pohledu nelze považovat vliv nezaměstnanosti na ekonomickou schopnost zajištění potravin oproti více zasaženým okresům, jako jsou okresy

na severní Moravě a v severních Čechách, za příliš významný. Nepříjemným faktem ovšem je, že v posledních měsících dochází ke zrychlování zdražování potravin, a to nad úroveň růstu samotných mezd. Tím pádem se schopnost nákupu potravin populací mírně snižuje.

Je-li bráno v potaz spotřeba jednotlivých druhů potravin na osobu v České republice, tak vysoce přesahuje nezbytnou spotřebu pro nouzově potřebná, stanovenou metodikou Státních hmotných rezerv, jak je uvedeno v následující tabulce.

Tabulka 7: Srovnání nouzového množství potravin s reálnou spotřebou na osobu a rok
(Spotřeba potravin - 2019)

Poř. číslo	Sortiment	Měrná jednotka	Roční dávka	Roční spotřeba 2019
1	Maso včetně konzerv	kg	31,6	83
2	Mléko a mléčné výrobky	l	85,1	255,6
3	Tuky, včetně másla, sádla a olejů	kg	21,2	27,5
4	Chléb	kg	25,2	39
5	Přílohy: brambory, rýže, těstoviny, luštěniny, kroupy	kg	54,5	89,3
6	Mouka	kg	69,9	106,8
7	Cukr	kg	18,2	35
8	Vejce	kg	4,1	14,5

Z provedeného srovnání je zřejmé, že reálná spotřeba u všech druhů základních potravin velmi výrazně překračuje minimální množství potravin potřebné pro nouzové přežití populace. Z tohoto lze vyvodit, že populace disponuje značnou ekonomickou rezervou pro pořizování potravin. Za situace, kdy má obyvatelstvo normální příjem ze zaměstnání anebo ze sociálních dávek by tedy nemělo docházet k problémům s ekonomickou dostupností potravin, a to ani při akceptaci faktu, že Uherské Hradiště patří k regionům s podprůměrnými mzdami při celorepublikovém srovnání. Zásadní vliv na tento fakt by neměla mít ani míra inflace, která se pohybuje okolo 3 procent a její vyšší nárůst by bylo obyvatelstvo taktéž schopno absorbovat.

Problém s ekonomickou dostupností potravin by ovšem mohl nastat právě při vyhlášeném nouzovém stavu, pokud by během něj docházelo k masivnějšímu omezování provozů. To by totiž mohlo vést k situaci, kdy zaměstnanci dostávají pouze zákonných 60 procent mzdy z důvodu překážky na straně zaměstnavatele, případně jsou přímo propouštěni. Při takovémto propadu příjmu u velké části obyvatelstva by začalo docházet jak k omezování výdajů za potraviny, tak i přechodu na jejich levnější a z nutričního hlediska méně vhodné

alternativy. U sociálně potřebných, jako jsou samozivitelé s nízkými příjmy, by poté mohlo dojít i k jejich nedostupnosti z důvodu zvýšené poptávky po potravinách z potravinových bank a případném nedostatku jejich kapacity.

6.4 Bezpečnost potravin

Jak již vyplynulo ze samotného globálního indexu potravinové bezpečnosti, lze považovat potravinovou bezpečnost v České republice za velmi vysokou a tento stav se drží napříč všemi jejími kraji. Činnost jednotlivých orgánů kontrolujících bezpečnost potravin, zejména Státní zemědělské a potravinářské inspekce (dále jen SZPI) a případně České obchodní inspekce (dále jen ČOI) je prováděna napříč republikou i jejich detašovanými pracovišti. U Státní zemědělské a potravinářské inspekce se přitom jedná v případě Uherského Hradiště a okolí, o pracoviště v Brně a také v Olomouci. Česká obchodní inspekce má poté inspektorát pro Jihomoravský a Zlínský kraj v Brně a jeho odloučenou kancelář ve Zlíně. Ačkoliv se jedná o centralizovaný systém kontroly bezpečnosti potravin, jejich nálezy se často týkají právě regionálních provozů výroby potravin.

Mezi záchyty SZPI nebezpečných potravin v regionu je možno uvést sušené ovoce goji, které bylo zachyceno v roce 2017 v prodejně Jiří Kovařík v Uherském Hradišti a obsahovalo carbofurany a především pak zakázaný pesticid propargit. Z poslední doby se potom jednalo o záchyt v listopadu 2020 v provozovně Kaufland Uherské Hradiště, kde byla v prodeji makrela v oleji zn. Franz Kaiser s nadlimitním výskytem látky histamin. Histamin je biogenní amin (organická sloučenina odvozená od amoniaku), který může vyvolat zdravotní obtíže.

Obecně poté dochází k záchyťům nebezpečných potravin v rámci republikové prodejní sítě obchodních řetězců, které se nacházejí na území města Uherského Hradiště. Ačkoliv se nejedná o záchyty realizované přímo na území města, jsou tyto nebezpečné potraviny stahovány z prodeje i v prodejnách ve městě samotném, jelikož systém distribuce skladových zásob je u drtivé většiny položek centralizovaný a nebezpečná potravina se dostává do všech provozoven. Z takto stažených výrobků je možno zmínit z poslední doby například stažení sýru Brie z řetězce Lidl v říjnu 2020, jelikož obsahoval bakterii listerie. Bakterie *Listeria monocytogenes* mohou způsobovat onemocnění zvané listerióza. Záchyt této bakterie je přitom v sýrech poměrně častým jevem. Za zajímavost stojí také například to, že Státní zemědělská a potravinářská inspekce (SZPI) zjistila nevyhovující čaj „TESCO MIX OF HERBS bylinný čaj, porcovaný“ v distribuční síti společnosti Tesco. Laboratorní

analýza v akreditované laboratoři SZPI potvrdila přítomnost atropinu v množství 213 µg/kg a skopolaminu v množství 44,7 µg/kg. Atropin a skopolamin jsou tropanové alkaloidy se známými negativními účinky na lidské zdraví a nesmějí být v potravinách přítomny. Podobných záchyťů a stažených výrobků můžeme přitom nalézt obrovské množství a jsou průběžně zveřejňovány na webové stránce SZPI. Naopak lze za pozitivní považovat to, že v posledních letech nebylo v rámci okresu Uherské Hradiště zjištěno závažné pochybení v podnicích podílejících se na výrobě potravin, které by vedlo k jejich uzavření anebo omezení výroby.

Z výše popsaných skutečností lze vyvodit závěr, že se z hlediska bezpečnosti potravin municipalita Uherské Hradiště, ani samotný region v podobě uherskohradištského okresu, se nijak zásadně nevymyká vysokému standardu bezpečnosti a kvality potravin, který je běžným na území ČR. Zjištěné nedostatky jsou spíše sporadickými záchyty často způsobenými nevhodným skladováním v rámci maloobchodní sítě. Potravinu poté bývají v rámci regionu stahovány spíše z centrálních preventivních důvodů. Častěji se v regionu setkáváme spíše s falšováním potravin (například kauza vodou ředěný burčák v minulých letech). To ovšem nelze samo o sobě považovat za bezpečnostní a zdravotní riziko. (Státní zemědělská a potravinářská inspekce, 2020)

7 RIZIKA POTRAVINOVÉ BEZPEČNOSTI V ČESKÉ REPUBLICE SE ZAMĚŘENÍM NA MUNICIPALNÍ ÚROVEŇ

Analýza potravinové bezpečnosti byla vypracována na základě uvedených metod. Pro provedení identifikace nebezpečí a rovněž pro celou fázi posouzení rizika má zásadní význam sběr a analýza informací, získaných při vícezdrojovém sběru informací z odborné literatury, internetových zdrojů a rozhovorů s odborníky na danou problematiku z Fakulty životního prostředí České zemědělské univerzity.

7.1 SWOT analýza rizik potravinové bezpečnosti v České republice

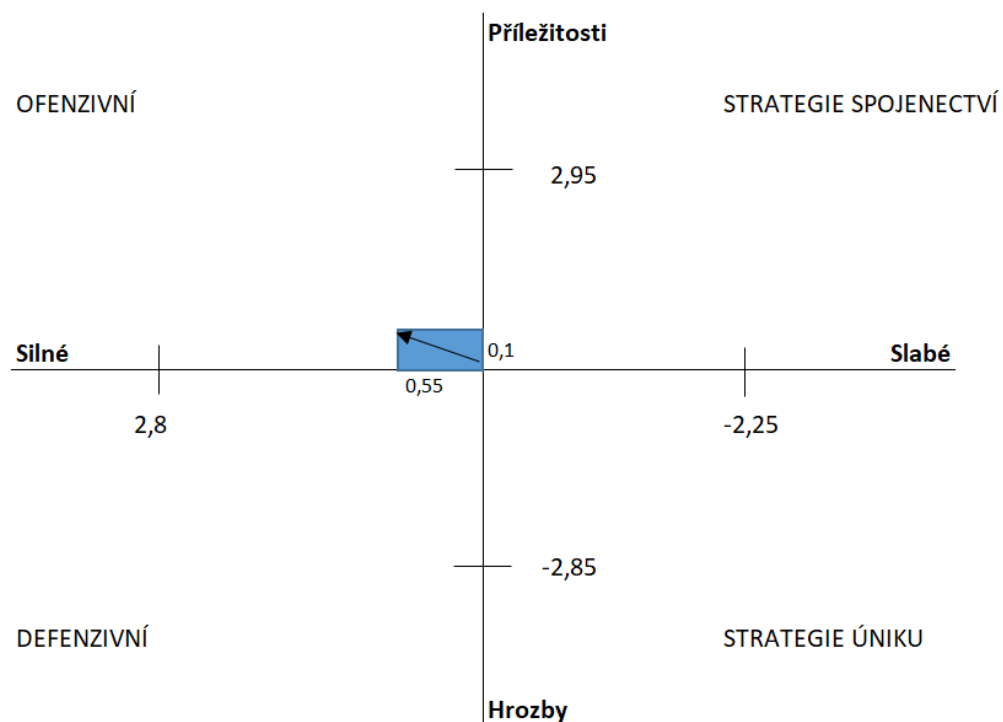
V této kapitole bude analyzována potravinová bezpečnost v ČR pomocí SWOT analýzy s hodnocením parametrů. Tento postup umožňuje nejen zanalyzovat silné stránky, slabé stránky, příležitosti a hrozby, které na potravinovou bezpečnost působí, ale také vyhodnotit jejich váhy a důležitost v rámci dané kategorie ovlivňujících faktorů. Díky tomuto výstupu bude zřejmé, na které faktory je potřeba se při zvyšování potravinové bezpečnosti nejvíce zaměřit.

Tabulka 8: SWOT analýza potravinové bezpečnosti (vlastní zpracování)

		Pozitivní		Negativní/Škodlivé		
		Silné stránky		Slabé stránky		
		STRENGTHS		WEAKNESSES		
		důleži tost	hodno cení	důleži tost	hodno cení	
INTERNÍ	1 dostupnost potravin	0,300	5	1 výroba komodit s nízkou přidanou hodnotou	0,150	-3
	2 transparentní označování	0,100	3	2 závislost na dotacích	0,200	-3
	3 kontrola kvality	0,100	4	3 klimatické změny	0,100	-4
	4 propracovaná legislativa	0,100	3	4 nižší produktivita výrobních faktorů	0,100	-2
	5 dotační podpora	0,050	3	5 dovoz zpracovaných výrobků	0,100	-3
	6 vývoj regionálních trhů	0,050	3	6 upouštění od pěstování základních plodin	0,150	-3
	7 cenová dostupnost	0,200	4	7 přístup k mořským přístavům	0,050	-2
	8 rozmanitost potravin	0,100	3	8 výdaje na výzkum a vývoj zemědělství	0,150	-4
Součet		2,8		-2,25		
		Příležitosti		Hrozby		
		OPPORTUNITIES		THREATS		
		důleži tost	hodno cení	důleži tost	hodno cení	
EXTERNÍ	1 produkce obnovitelných zdrojů energie	0,300	4	1 přerušení dodávek strategických surovin	0,300	-4
	2 vývoj živočišné výroby	0,100	3	2 degradace půdy	0,150	-3
	3 obnova krajinných prvků	0,300	4	3 kontaminace vody	0,150	-3
	4 živ. produkce s vazbou na zaměstnanost	0,050	3	4 tlak řetězců na nižší ceny (snížená kvalita)	0,050	-3
	5 využití zemědělských produktů a zbytků	0,050	4	5 zavedení kvót na české potraviny	0,100	-2
	6 podpora marketingových systémů	0,025	3	6 růst cen potravin	0,050	-2
	7 investice do technologií	0,150	2	7 nedostatek kvalifikovaných pracovníků	0,050	-2
	8 rostoucí poptávka po českých potravinách	0,025	4	8 omezení dovozu	0,150	-4
Součet		2,95		-2,85		

SWOT - výsledek**CELKEM****0,65**

Silné stránky	2,8
Slabé stránky	-2,25
Celkem interní	0,55
Příležitosti	2,95
Hrozby	-2,85
Celkem externí	0,1



Obrázek 10: Grafické vyjádření SWOT analýzy (vlastní zpracování)

Ze silných stránek, slabých stránek, příležitostí a hrozeb zjištěných v předcházející SWOT analýze na celostátní úrovni, je důležité identifikovat i ty, které lze považovat za významné i na úrovni municipální, respektive ty, které je na municipální úrovni možné významnějším způsobem ovlivnit. Ačkoliv je jádro potravinové bezpečnosti řízeno centrálně, je možné pomocí místních nástrojů a zásahů místních samospráv dosáhnout poměrně velkých rozdílů mezi jednotlivými regiony a municipalitami.

U silných stránek se jedná především o dostupnost potravin, vývoj regionálních trhů a v omezené míře také jejich rozmanitost. Dostupnost potravin na regionální až municipální úrovni lze při tom považovat při krizových a nouzových stavech za zcela zásadní, jelikož do značné míry ovlivňuje možnosti pro omezování pohybu osob anebo uzavírání konkrétních oblastí. Vývoj regionálních trhů poté může situaci během krizového stavu zlepšit, jelikož je možné v regionech, kde jsou tyto trhy dostatečně rozvinuty do značné míry suplovat centralizované-celostátní zásobování v případě jeho výpadků. Rozmanitost potravin pak na municipální úrovni tvoří pouze jakýsi doplněk, který nemá za následek přímo ohrožení potravinové bezpečnosti, ale který dotváří místní specifika mající vliv na nutriční standard v lokální populaci. Naopak dotační podpora, legislativa včetně označování či kontrola kvality jsou záležitostmi, které jsou definovány centrálně a není tedy možné zásahy na

municipální úrovni dosáhnout jejich významnějšího zlepšení či změn. Níže jsou definovány prvky, které je možné na municipální úrovni ovlivnit a které by tím pádem mohly na municipální úrovni podpořit tyto silné stránky a samotnou potravinovou bezpečnost:

Tabulka 9: Možnosti podpory silných stránek SWOT na municipální úrovni

Dostupnost potravin	Rozšiřování sítě prodejen potravin vč. specializovaných
	Dostupnost hypermarketu se sklady v katastru obce
	Přítomnost skladu potravinové banky
	Vyšší socioekonomický status obyvatel (schopnost se zásobit)
Vývoj regionálních trhů	Podpora poptávky po místních produktech
	Tvorba prodejních ploch pro malé regionální výrobce potravin
	Informační kampaně o regionálních produktech
Rozmanitost potravin	Možné úlevy pro specializované prodejny (nájmy aj.)

U slabých stránek se, podobně jako u těch silných, dá nalézt několik prvků, které mohou být ovlivněny i na regionální a municipální úrovni. Jedná se o produktivitu výrobních faktorů, upouštění od pěstování základních plodin a dovoz zpracovaných výrobků. Produktivita výrobních faktorů je sice definována primárně soukromým sektorem, ale přístup místních samospráv k potravinářským a zpracovatelským provozům může jejich rozvoj a tím pádem i zvýšení produktivity zlepšit. Upouštění od pěstování základních plodin je problémem globalizace, nicméně pokud by se podařilo zvýšit poptávku po lokální produkci, jak byla naznačeno v předchozím odstavci, byla by i snaha o toto pěstování podstatně intenzivnější. Dovoz zpracovaných výrobků poté ovlivňuje schopnost realizovat na menším územním celku kompletní řetězec výroby potravin od pěstování/chovu až po samotný produkt určený k distribuci obyvatelstvu. Pokud by byly místní potravinářské podniky schopny kompletního zpracování, bylo by dosaženo zvýšení potravinové bezpečnosti.

Tabulka 10: Možnosti omezení slabých stránek SWOT na municipální úrovni

Produktivita výrobních faktorů	Úlevy pro zemědělské a potravinářské producenty
	Zvyšování atraktivity regionu => zvýšení zájmu pracovní síly
Upouštění od pěstování základních plodin	Nájem zemědělských ploch pěstitelům základních plodin za výhodné ceny

	Regionální kampaně na podporu tradičních místních plodin
Dovoz zpracovaných výrobků	Podpora prodejců místních potravin na úkor budování velkých řetězců

Prvky, které jsou definovány v příležitostech, se sice zabývají především faktory, které jsou ovlivňovány státní potravinářskou a agrární politikou, nicméně i zde je možné dosáhnout jistých zásahů na nižších úrovních řízení státu. Nejlépe je to přitom možné u obnovy krajinných prvků, živočišné produkce s vazbou na zaměstnanost a v neposlední řadě rostoucí poptávce po českých potravinách. Obnova krajinných prvků úzce souvisí s druhem plodin, které jsou pěstovány, jelikož právě velkoprodukční plodiny jako je řepka, anebo kukuřice tyto krajinné prvky vytlačují. Živočišná produkce s vazbou na zaměstnanost pak může efektivně využívat regionů s vyšší nezaměstnaností, které jsou díky svým klimatickým podmínkám vhodné k chovu konkrétního druhu zvířat. Například horské oblasti s obecně vyšší nezaměstnaností jsou vhodné k chování určitých druhů skotu anebo ovcí. Poptávka po českých potravinách poté podporuje budování komplexního výrobního řetězce na našem území a měla by být zásahy na všech úrovních státní moci podporována.

Tabulka 11: Možnosti podpory příležitostí SWOT na municipální úrovni

Obnova krajinných prvků	Úpravy územních plánů
	Budování krajinných prvků na obecních pozemcích
	Vyžadování budování krajinných prvků od zemědělců pro ochranu obyvatelstva
	Finanční spoluúčast municipalit na výsadbě
Živočišná produkce s vazbou na zaměstnanost	Podpora živočišné produkce v odlehlých lokalitách s vysokou nezaměstnaností
	Podpora dostupného bydlení pro osoby s nižšími příjmy
	Aktivní sociální politika směřující nezaměstnané do živočišné výroby
Rostoucí poptávka po českých potravinách	Budování a podpora farmářských tržišť
	Kampaně představující místní výrobce

U hrozeb je možné na regionální úrovni ovlivňovat, respektive se aktivně snažit předejít třem hrozbám ze všech analyzovaných. Je to degradace půdy, hrozba kontaminace vody a nedostatek kvalifikovaných pracovníků. Degradace půdy fakticky navazuje na dříve

zmíněnou volbu plodin, které jsou v rámci našeho zemědělství pěstovány, stejně jako na samotný způsob obhospodařování této půdy a tvorbu krajinných prvků schopných udržet v půdě vodu. Hrozba kontaminace vody je především otázkou důsledné kontroly ze strany provozovatelů vodovodní sítě, což jsou ve velké části případů samotné obce, respektive jejich sdružení. Stejně tak je nutný dohled nad příslušnými průmyslovými provozy v okolí vodních zdrojů a jejich případné nepovolení i ve vztahu k územnímu plánu. Nedostatek kvalifikovaných pracovníků je poté především otázkou socioekonomické situace v regionu/municipalitě. Atraktivní regiony jsou schopny do svých potravinářských a zemědělských závodů přilákat dostatečně kvalifikovanou a zkušenou pracovní sílu, protože jsou daní zaměstnanci schopni na taková místa za práci cestovat anebo se tam stěhovat.

Tabulka 12: Možnosti omezení hrozeb SWOT na municipální úrovni

Degradace půdy	Výsadba krajinných prvků na státních pozemcích
	Pronájem zemědělské půdy ekologickým pěstitelům
Hrozba kontaminace vody	Důsledná kontrola průmyslových provozů
	Vhodně koncipované územní plány
Nedostatek kvalifikovaných pracovníků	Podpora mladých rodin – dostupnost škol a školek, občanská vybavenost
	Aktivita vedoucí k přilákání zaměstnavatelů s komplexní potravinářskou výrobou

7.2 Analýza potravinové bezpečnosti na municipální úrovni

Základní analýza SWOT bude dále doplněna o komplexnější analýzu WHAT IF, která umožní rozšířený pohled na problematiku potravinové bezpečnosti v České republice se zaměřením na municipální úroveň Uherského Hradiště. Pro výpočet váhy rizika byly přitom zvoleny pro účely práce následující definice pravděpodobností a důsledků.

Tabulka 13: Definice pravděpodobností důsledků (vlastní zpracování)

	Název	Popis
I.	Nepravděpodobné	1x za 100 let
II.	Málo pravděpodobné	1x za 50 let
III.	Pravděpodobné	1x za 10 let
IV.	Středně pravděpodobné	1x za 1 rok
V.	Vysoce pravděpodobné	několikrát do roka

	Název	Dopad na dostupnost potravin	Dopad na ekonomickou dostupnost	Dopad na bezpečnost potravin
A	Zanedbatelné	Bez vlivu na dostupnost	Bez vlivu na ekonomickou dostupnost	Biologicky bezpečná potravina
B	Bezvýznamné	Mírný vliv na dostupnost	Částečná ekonomická nedostupnost	Hygienicky a zdravotně nezávadná potravina
C	Významné	Omezující dostupnost	Špatná ekonomická dostupnost	Nebezpečná potravina
D	Kritické	Významně omezující dostupnost	Velmi špatná ekonomická dostupnost	Zdraví ohrožující potravina
E	Katastrofické	Způsobující nedostupnost	Ekonomická nedostupnost	Život ohrožující potravina

Tabulka 14: WHAT IF analýza potravinové bezpečnosti (vlastní zpracování)

	Příčina	Následek	Opatření	P	D	R
1.	Nedostupnost základních trvanlivých potravin.	Nedostupnost základního zboží.	Rozšíření velikosti zásob SSHR.	2	E	19
2.	Přerušení dodávek potravin ze zahraničí.	Potravinová krize.	Posílení hospodářských opatření krizové legislativy.	2	D	14
3.	Nefunkčnost zásobovací sítě.	Ohrožení obyvatelstva.	Potřeba vyšší soběstačnosti v daném regionu. Nová a účinná řešení přepravy a skladování.	2	D	14

4.	Nadměrná inflace.	Ekonomická krize. Růst cen potravin.	Soběstačné dovednosti, zahradničení, zásahy centrální banky.	2	C	9
5.	Nedostatečná kupní síla.	Přebytek jistých druhů potravin. Hospodářský pokles.	Tvorba úspor obyvatelstva.	2	C	9
6.	Regulovaný prodej.	Příděly občanům.	Dostatečné rezervy zásob SSHR. Posílení potravinové soběstačnosti.	1	D	10
7.	Narušení dodávek pitné vody.	Nouzové zásobování obyvatelstva pitnou vodou.	Důsledná ochrana vodních zdrojů.	4	D	21
8.	Znehodnocení potravin.	Zákaz vývozu. Infekční onemocnění.	Důkladné a intenzivní kontroly SVS ČR.	3	D	18
9.	Nedostatečné zásoby státních hmotných rezerv.	Nemožnost zásobování potravinami v krizových situacích.	Přehodnocení a navýšení strategických surovin.	1	E	22
10.	Uzavření prodejen zboží s rychlou spotřebou. Uzavření restaurací.	Znehodnocení potravin.	Distribuce, rozvozy.	2	C	9
11.	Přerušení dodávek hnojiv.	Snížení výtěžnosti zemědělské produkce.	Využití alternativních hnojiv.	1	E	15
12.	Nepřipravenost obyvatelstva na jakýkoliv výkyv.	Davový zmatek. Skupování potravin.	Vytvoření dostatečných potravinových zásob v domácnostech.	3	C	13
13.	Karanténní opatření.	Potravinová nejistota. Nepříznivý vliv na sektor HoReCa. Digitalizace.	Omezení kontaktu mezi obyvatelstvem.	2	C	9
14.	Zrušení farmářských trhů.	Krize dodavatelů.	Koncepční systém pro odbyt uskladněných potravin.	2	C	9
15.	Zastavení výjezdu sezónních pracovníků.	Nedostatek síly pro sklizeň základních plodin.	Podpora dlouhodobých pracovních pobytů.	3	D	18
16.	Nadměrné zatížení potravinových bank.	Zhoršení přístupu k potravinám sociálně slabších.	Intenzivní sbírky potravin do potravinových bank.	3	E	22

Tabulka 15: Výpočet míry přijatelnosti rizika (Tichý, 2006)

P \ D	A	B	C	D	E
I.	1	3	6	10	15
II.	2	5	9	14	19
III.	4	8	13	18	22
IV.	7	12	17	21	24
V.	11	16	20	23	25

1 - 10 - Přijatelné
11 - 19 - Přechodně přijatelné
20 - 25 - Nepřijatelné

V rámci výše realizované analýzy se podařilo nalézt další prvky ovlivňující potravinovou bezpečnost nejen v České republice, ale i přeneseně v menších územních celcích včetně zkoumané úrovně municipální. Z tohoto pohledu je ovšem nutné přistupovat k municipalitě Uherskému Hradišti především z pohledu přilehlého regionu v rámci samosprávné ORP. Na samotném území města se totiž nachází minimální množství potravinářských a zemědělských provozů.

Jako první ze tří nepřijatelných rizik z provedené analýzy vyplynulo narušení dodávek pitné vody. Vodní zdroje v regionu a jejich distribuce jsou přitom plně v rukou municipality, jelikož je společnost Slovácké vodárny a kanalizace provozována svazem obcí a město Uherské Hradiště a v ní má největší podíl. Dále se pak jedná o riziko v podobě nedostatečných zásob ve skladech státních hmotných rezerv (dále jen SSHR), které sice může být řešeno jen z celostátní úrovně, ale v municipalitě je možno regulovat například distribuci některých potravin, jak bude dále rozvedeno v návrhu datového modelu. Třetím nepřijatelným rizikem je poté nadměrně vyčerpání potravinových bank, které nastává při většině zhoršených ekonomických cyklů ať už způsobených nouzovým stavem, anebo prostým poklesem ekonomiky. I zde jsou možné municipální zásahy v podobě sbírek na jejich podporu.

Mimo toho bylo analyzováno i sedm pouze dočasně přijatelných rizik. Jedná se nejdříve o nedostupnost základních trvanlivých potravin, přerušení dodávek potravin ze

zahraníčí a nefunkčnost zásobovací sítě. Tato rizika mají ve svém důsledku vliv na dostupnost potravin v Uherském Hradišti v případě nouzového stavu a omezení prodeje, takže mohou dále výrazně ohrozit zásobování města a jeho prodejní sítě. Dalším rizikem je znehodnocení potravin, které může ohrozit skladové zásoby, které se již v distribuční síti ve městě nacházejí. Nelze opomenout ani rizika pro potravinářskou výrobu v rámci ORP. Dle analýzy se jedná především o nedostupnost hnojiv, která může způsobit snížení výtěžnosti a nedostatečnost zemědělské produkce a zákaz výjezdu sezónních pracovníků, což přímo ohrožuje realizaci sklizně a jejího zpracování. Posledním pouze dočasně přijatelným rizikem je poté nepřipravenost obyvatelstva, která díky způsobené davové psychóze může vést právě ke skupování zásob základních trvanlivých potravin, což je nutné řešit regulací objemu prodeje, jak bude rozvinuto v datovém modelu.

7.2.1 Vyhodnocení rizik potravinové bezpečnosti na municipální úrovni

Pro analyzovaná nepřijatelná a dočasně přijatelná rizika budou v rámci jejich vyhodnocení navržena i opatření, která by měla vést k jejich minimalizaci, anebo alespoň částečnému omezení. Pokud se podaří zanalyzovat, že by takto navržená opatření mohla vést ke vzniku rizik sekundárních, budou také uvedena.

Tabulka 16: Návrh opatření pro riziko narušení dodávek pitné vody

1.	Narušení dodávek pitné vody	4T	Sekundární riziko:
Opatření:	Vybudování náhradních zdrojů pitné vody.	TREAT	Narušení biodiverzity.
	Vytvoření systému distribuce pitné vody bez využití vodovodu.		Zvýšení dopravního zatížení a shlukování obyvatelstva na distribučních místech.
	Posílení prvků ochrany vodních zdrojů.		Narušení biodiverzity.
	Intenzivní kontrola kvality vodních zdrojů a vody.		Finanční náročnost.

Na municipální úrovni jako je samotné město anebo oblast, která spadá do jeho ORP, lze poměrně dobře zasahovat ve prospěch zajištění dodávek pitné vody. Jak již bylo zmíněno, je provoz vodovodů v regionu ve správně společnosti Slovácké vodárny a kanalizace, ve které má město Uherské Hradiště nejvyšší podíl. Z toho důvodu je schopno podporovat navržené zásahy. Jedná se o vyhledání a zprovoznění nových, menších, zdrojů pitné vody v regionu, které by mohly být využity v případě potřeby nouzových dodávek z důvodu výpadků či znečištění stávajících zdrojů. Vytvoření systému distribuce pitné vody bez

vodovodu přímo navazuje na tyto vodní zdroje. Ačkoliv existuje systém distribuce v cisternách při lokálních poruchách vodovodního řádu, není tento systém zcela připraven na distribuci vody celé municipalitě v případě celkového výpadku dodávek z důvodu například znečištění. Daný systém distribuce vyžaduje mimo zajištění alternativních zdrojů vody i zajištění dostatku techniky (primárně cisteren) a personálu pro samotnou distribuci. Dalším opatřením pro snížení rizika je posílení ochrany vodních zdrojů. Jedná se o posílení prvků prostorové ochrany vodních zdrojů, jako je vybudování kvalitnějšího oplocení a zároveň využití různých elektronických ochranných a varovných systémů. Toto i ve spojení s využitím bezpečnostních agentur. Současná ochrana, například na vodním zdroji v podobě Novoveských štěrkových jezer, umožňuje díky stavu oplocení vstup prakticky komukoliv. Mezi opatření je možno zahrnout také zvýšení intenzity kontroly kvality pitné vody na samotných vodních zdrojích i v jejich úpravnách.

Výše popsaná opatření mohou ve svém důsledku vést i k sekundárním rizikům. Mimo toho, že veškerá vykazují větší či menší míru finanční náročnosti a tím pádem mohou vést ke zdražení pitné vody, hrozí také u budování dalších prvků ochrany vodních zdrojů anebo přímo budování nových vodních zdrojů nutnost intenzivní výstavby, která může narušit biodiverzitu v daných lokalitách a mít negativní vliv na přírodu. V případě distribuce vody pomocí cisteren je pak potřeba zmínit i dopravní zátěž na cestách od vodních zdrojů a to, že v případně rizikových situací bude docházet ke shlukování obyvatelstva u výdejních míst, což s sebou může vést další rizika (šíření nemocí, snadný měkký cíl atd.).

Tabulka 17: Návrh opatření pro riziko nedostatečných zásob státních hmotných rezerv

2.	Nedostatečné zásoby státních hmotných rezerv	4T	Sekundární riziko:
Opatření:	Změna objemu stanovených zásob ve skladech SSHR.	TREAT	Vykoupení zásob dodavatelů.
	Rozšíření o další typy komodit.		
	Ochraňování hmotných rezerv.		
	Prodloužení intervalu obměny vybraných hmotných rezerv.		Větší riziko znehodnocení uskladněných potravin.
	Zrychlení průběhu veřejných zakázek na zásobování SSHR.		Hrozba korupce a riziko finanční nevýhodnosti nákupu.

Státní hmotné rezervy jsou řízeny centralizovaně a fakticky se nepromítají na municipální úroveň. Municipální úroveň může být ve svém důsledku ovlivněna v případě jejich

nedostatku právě výpadky v zásobování a distribuci. Všechny zásahy mající za cíl posílení zásob SSHR se týkají primárně zajištění jejich vyššího objemu. Jedná se o prvky rozšiřování jejich celkového objemu a případně doplňování o další druhy sortimentu, který může být využitý jako alternativní. Dále pak je možno provádět i úpravy mající za cíl zefektivnění samotného naskladňování zásob do skladů SSHR. V tomto případě jde především o zjednodušení procesu jejich nákupu prostřednictvím zrychlení průběhu samotných veřejných zakázek. Variantou zvýšení objemu je i revize doby uskladnění jednotlivých komodit, kdy by jejich delším uskladněním mohlo být dosaženo intenzivnějšího naskladňování ve prospěch růstu objemu.

Sekundárně zde poté vzniká riziko korupce při získávání veřejných zakázek na dodávky a také nebezpečí pokřivení trhu a způsobení nedostatku některých komodit, což může vést i k regionálnímu zhoršení jejich dostupnosti v běžné distribuční síti.

Tabulka 18: Návrh opatření pro riziko nadměrného zatížení potravinových bank

3.	Nadměrné zatížení potravinových bank	4T	Sekundární riziko:
Opatření:	Zvýšení intenzity potravinových sbírek.	TREAT	Hrozba nezájmu veřejnosti.
	Aktivní vyhledávání dárců potravin ze soukromé sféry.		
	Důsledná kontrola ekonomického stavu klienta potravinové banky.		Riziko vyřazení potřebných ze systému distribuce.
	Zvýšení státní podpory potravinových bank.		Zatížení státního rozpočtu.

Realizace opatření proti nadměrnému zatížení potravinových bank a z toho plynoucí nedostatek potravin v nich je možná i na municipální úrovni Uherského Hradiště. Jedná se především o prvky vedoucí k větší podpoře potravinových bank. Ačkoliv se potravinová banka pro Zlínský kraj nachází ve Vsetíně, mohou být tyto kroky realizovány taktéž v jiných místech. Jedná se především o zásahy charitativního rázu. Prvním z nich je zvýšení intenzity potravinových sbírek, které by mohly být mimo celorepublikových akcí realizovány i na regionální a municipální úrovni přímo v lokálních prodejnách a případně na veřejných místech za podpory místních samospráv. Dále by měly potravinové banky i místní samosprávy jako je Městský úřad Uherské Hradiště aktivně oslovovat místní velké podniky a zaměstnavatele, aby podporovali potravinovou banku pro Zlínský kraj jednorázovými či opakovanými dary. Třetím opatřením pro podporu potravinových bank je důsledná kontrola

jejich klientů a toho, zda služby potravinových bank reálně potřebují. Do tohoto by měly být zapojeny i sociální odbory místních samospráv (Odbor sociálních služeb Uherské Hradiště, OSSZ Uherské Hradiště) tak, jako u neziskových organizací (Oblastní Charita Uherské Hradiště), které jsou nejlépe znalé lokálních poměrů. Pro úplnost je potřeba zmínit i možnost zvýšení státní podpory potravinových bank, ačkoliv je tato centralizovaná a ne municipální. Při zvýšení intenzity potravinových sbírek vzniká sekundární riziko, že přestane mít veřejnost časem o takovéto sbírky zájem, jelikož je míra dobročinnosti u veřejnosti omezena. Dalším sekundárním rizikem je, že při vyřazování některých klientů z programu potravinových bank, může dojít i k vyřazení klientů potřebných a tím dalšímu zhoršení jejich situace. U zvýšení státní podpory se poté jedná o další zatížení státního rozpočtu.

Tabulka 19: Návrh opatření pro riziko nedostupnosti základních trvanlivých potravin

4.	Nedostupnost základních trvanlivých potravin	4T	Sekundární riziko:
Opatření:	Zvýšení soběstačnosti potravin.	TREAT	Zavedení kvót na potraviny.
	Podpora domácích výrobců.		Omezení dovozu.
	Vytvořit strategii pro předcházení ztrátám potravin a plýtvání potravinami.		Dopad na zemědělskou výrobu.
	Podpora zemědělců produkujících základní potraviny.		Pokřivení trhu.

Nedostupnost základních trvanlivých potravin je problematickou především v krizových situacích, kdy má veřejnost tendenci tyto druhy potravin hromadit a zároveň může docházet k omezení dodávek ze zahraničí. Mezi opatření, která by měla zajistit větší množství těchto potravin v případě nouzových situací, patří především kroky vedoucí k podpoře domácí potravinářské produkce. Mimo celkové potravinářské politiky státu se může jednat i o aktivity na menších územních celcích či v municipalitách jako je region okolo Uherského Hradiště. Zde se jedná o zvýšení potravinové soběstačnosti, které může být podporováno i na lokální úrovni podporou zemědělských a potravinářských podniků, stejně jako uvolňováním půdy pro jejich produkci a její ochranou před jinou výstavbou. Dalším opatřením je vytvoření strategie, která by měla za účel omezit plýtvání potravinami. Její součástí by přitom měla být i osvěta na úrovni ORP Uherské Hradiště a aktivní zapojení velkých prodejců potravin na území města. Posledním možným opatřením, které bylo

analyzováno, je podpora zemědělcům pěstujícím základní potraviny formou různých úlev či dotací.

Je přitom potřeba si uvědomit, že u jakýchkoliv zásahů a opatření ve prospěch výrobců či pěstitelů, které byly zmíněny výše, bude docházet ke vzniku sekundárních rizik. Jedná se především o rizika pokřivení trhu a nerovné hospodářské soutěže, které mohou ve svém důsledku vést jak k omezování produkce, tak i dalšímu omezování zahraničního dovozu. U zvýšení soběstačnosti by přitom mohlo dojít také k riziku v podobě nutnosti regulace prodejců a zavedení prodejních kvót na české potraviny. Zamezení plýtvání pak může vést k paradoxnímu riziku pro nedostatek odbytu zemědělské výroby.

Tabulka 20: Návrh opatření pro riziko omezení dodávek ze zahraničí

5.	Přerušení dodávek ze zahraničí	4T	Sekundární riziko:
Opatření:	Stanovení opatření pro předcházení stavu nouze.	TREAT	
	Tvorba dostatečných zásob na území České republiky.		Znehodnocení nevyužitých uskladněných zásob.
	Posílení vlastní soběstačnosti v komoditách s vysokým dovozem.		Vyšší cena daných komodit.
	Zapojení do mezinárodních obchodních organizací a institucí.		Znevýhodnění domácích producentů.

Omezení dodávek potravin ze zahraničí je rizikem, které je do jisté míry navázáno na navyšování soběstačnosti potravin, které bylo analyzováno dříve. Ačkoliv na jednotném evropském trhu nelze za normálního stavu očekávat omezení pohybu zboží, může daná situace nastat v případě vypjatých krizových situací s nutností uzavírat hraniční přechody i pro nákladní dopravu. Aby nedocházelo k uzavření a omezení zásobování, jsou jistá stanoviska opatření realizovaná na celostátní úrovni. Dalším opatřením je tvorba dostatečných zásob na území ČR. V municipalitě Uherské Hradiště to znamená vytipování a připravení skladů pro trvanlivé a mražené potraviny, které by mohly využít SSHR. Zároveň by se mohlo jednat o umožnění vybudování velkého distribučního centra některého z řetězců na území municipality. Třetím opatřením je zvýšení soběstačnosti v potravinových komoditách s vysokým odvozem. Jedná se vlastně o užší specifikaci dříve popsané potravinové soběstačnosti na potraviny, které mají velkou míru dovozu, a přitom velkou spotřebu. Posledním opatřením je zapojení do mezinárodních obchodních organizací

a institucí souběžně s EU. Takové zapojení může umožnit snazší pohyb zboží přes hranici v případě nouze v rámci spolupráce států jejich prostřednictvím.

Sekundárním rizikem v případě rozšíření skladových zásob je riziko znehodnocení uskladněných potravin při jejich nevyužití a tím další rozšíření plýtvání. Při přechodu u silně dovoзовých komodit na domácí produkci hrozí zvýšení jejich ceny, které by bylo v regionu Uherského Hradiště s podprůměrnými mzdami o to více citelné. Zapojení do mezinárodních obchodních organizací by mohlo vést k dalšímu znevýhodnění domácích, především menších, výrobců na vlastním trhu.

Tabulka 21: Návrh opatření pro riziko nefunkčnosti zásobovací sítě

6.	Nefunkčnost zásobovací sítě	4T	Sekundární riziko:
Opatření:	Vytvoření pojistných zásob.	TREAT	Znehodnocení nevyužitých uskladněných zásob.
	Vytvoření systému alternativní distribuce potravin.		Prostorová náročnost.
	Vytvoření elektronického systému přidělu potravin.		Závislost na funkčnosti informačního systému.

Prvním opatřením pro případ nefunkčnosti zásobovací sítě distribuce potravin je vytvoření pojistných zásob potravin na území Uherského Hradiště. K tomuto by měly být využity soukromé skladovací prostory prodejců a distributorů potravin přímo na území města a regionu tak, aby bylo možné výpadky zásobovací sítě vykrývat. Na toto opatření přímo navazuje i druhé opatření v podobě vytvoření systému alternativní distribuce potravin z takto uskladněných zásob, který by nahradil standardní způsob distribuce pomocí prodejní sítě obchodů na území města. Třetí opatření taktéž navazuje na předchozí a jedná se o vytvoření elektronického systému kontrolujícího nouzové přiděly potravin a díky tomu umožňujícího efektivnější nakládání se skladovými zásobami. Návrhem datového modelu pro takovýto systém se bude zabývat závěrečná část této práce.

U uskladnění pojistných zásob potravin hrozí, jak již bylo zmíněno dříve, sekundární riziko v podobě jejich znehodnocení z důvodu nevyužití. Při alternativní distribuci poté hrozí sekundární riziko přílišné prostorové náročnosti na distribuční místa, které nemá město k dispozici. Systém pro přiděl pak vyžaduje funkčnost informačních technologií a u těch se vždy vyskytuje riziko výpadku.

Tabulka 22: Návrh opatření pro riziko znehodnocení potravin

7.	Znehodnocení potravin	4T	Sekundární riziko:
Opatření:	Zpřísnění norem na způsob skladování potravin.	TREAT	Finanční zatížení distributorů potravin.
	Omezení ekologicky ohrožujících provozů v okolí potravinářských závodů.		Ekonomické poškození daných provozů.
	Posílení prvků ochrany proti katastrofám.		Znehodnocení zemědělské půdy.
	Distribuce potravin v uzavřených obalech.		Zvyšování množství nezpracovatelného odpadu.
	Boj proti plýtvání potravinami.		Konzumace potravin se zhoršenými mikrobiálními vlastnostmi.

Riziko znehodnocení potravin se týká i zásob na území města Uherského Hradiště. Opatření pro omezení tohoto rizika mohou být, jak centrální v podobě zpřísnění norem pro skladování potravin jako je například dodatečné jištění chlazení potravin pomocí záložních zdrojů s delší výdrží, tak i pomocí zásahů lokálního charakteru. Zde byla analyzována možnost vytyčení ochranných pásem v okolí skladů potravin, která by omezovala rizikové provozy jako je chemický a další průmysl. Dále se jedná o opatření v podobě posílení prvků ochrany proti katastrofám. V případě Uherského Hradiště se jedná především o protipovodňovou ochranu, jelikož těsně přiléhající řeka Morava ohrožuje veškeré potravinářské a distributorské sklady na území města. Na toto navazuje také distribuce potravin v uzavřených obalech, čímž se může zamezit jejich kontaminaci nechtěnými látkami anebo bakteriemi. Za efektivní opatření proti znehodnocení lze považovat také boj proti plýtvání v podobě distribuce potravin s končící trvanlivostí potřebným prostřednictvím oblastní charity v Uherském Hradišti.

Sekundárním rizikem je v případě změny norem pro skladování finanční náročnost pro prodejce a distributory potravin. V případě omezování ekologicky rizikových provozů se jedná o riziko poškození daných podniků a nutnosti výplat kompenzací. Budování prvků ochrany proti přírodním katastrofám s sebou nese stavební zásahy znehodnocující přírodu. Distribuce potravin v uzavřených obalech s sebou nese sekundární riziko v podobě další ekologické zátěže z těchto obalů. U konzumace potravin po končící trvanlivosti pak hrozí zdravotní ohrožení z důvodu mikrobiálních vlastností těchto potravin.

Tabulka 23: Návrh opatření pro riziko přerušení dodávek hnojiv

8.	Přerušení dodávek hnojiv	4T	Sekundární riziko:
Opatření:	Přehodnocení politiky přesouvání výroby hnojiv do zahraničí.	TREAT	Neschopnost konkurence asijské výrobě.
	Podpora menších producentů ekologických hnojiv.		
	Posilování spotřeby bio potravin.		Zvýšení ceny potravin. Nižší výtěžnost zemědělské půdy.

Riziko spojené s přesouváním výroby hnojiv na východ, především do Asie, je dalším rizikem, které ohrožuje potravinovou bezpečnost jak na celostátní, tak i přeneseně na regionální úrovni. V případě nouzových stavů a nemožnosti dovozu těchto hnojiv by byly problémem s nedostatečnou výtěžností zemědělské produkce zasaženy jak zemědělské podniky, tak například i lokální malopěstitelé či zahrádkáři, jejichž úroda by tím pádem nemohla nahrazovat nedostatek v prodejní síti. Opatření proti tomuto riziku jsou nicméně možná pouze na celostátní úrovni. Jedná se o změnu politiky přesouvání výroby hnojiv do zahraničí. Za tímto účelem by nicméně museli být výrobci ekonomicky motivováni. Stejně tak by měli být ekonomicky motivováni menší producent ekologických hnojiv (například odpad z živočišné výroby), podobně jako zemědělci produkující bio potraviny. Třetím opatřením je podpora spotřeby samotných bio potravin, ať už formou osvěty veřejnosti výhodách této produkce, tak například i na úrovni Uherského Hradiště rozšířením a zvýšením intenzity pořádání farmářských trhů.

V případě rozšiřování výroby hnojiv na našem území je nutné zmínit sekundární riziko v podobě neschopnosti konkurovat levné asijské výrobě. Zároveň při nárůstu podílu bio potravin ve spotřebě hrozí riziko zvýšení průměrných cen, ze kterého plyne jistá míra nedosažitelnosti pro část populace. Stejně jako je potřeba vzít v úvahu riziko nedostatečné výtěžnosti zemědělské půdy, jelikož výnosy z bio pěstitelství jsou obecně nižší.

Tabulka 24: Návrh opatření pro riziko nepřipravenost obyvatelstva na jakýkoliv výkyv

9.	Nepřipravenost obyvatelstva na jakýkoliv výkyv	4T	Sekundární riziko:
Opatření:	Vzdělávání populace o správných reakcích na krizové situace.	TREAT	Vyvolání nadměrných obav.
	Obnovení cvičení a kurzů nouzového přežití.		

Všechny kritické a nouzové situace vytvářejí zvýšenou zátěž na psychiku obyvatelstva a mohou vést k jeho nepředvídatelnému chování. Obzvláště je pak potřeba brát v potaz to, že společnost v České republice není v novodobé historii na zvládání různých krizových situací díky životu v relativním blahobytu připravována. Z tohoto důvodu je možné se setkat například s vykupováním zásob trvanlivých potravin popsáním výše, jelikož domácnosti nedisponují průběžnými zásobami pro nouzové stavy a také nejsou schopny predikovat, co je v daných situacích reálně potřeba pro nouzové přežití. Opatřeními proti riziku takovýchto reakcí jsou primárně aktivity vedoucí k připravenosti obyvatelstva. Jak na celostátní, tak na municipální úrovni. Prvním opatřením je obecné vzdělávání populace, jak reagovat na krizové situace. Toho lze nejlépe dosáhnout v rámci školního vzdělávání a město se může jako zřizovatel základních škol za takovéto vzdělávání ve svých školách zasadit, minimálně na dobrovolné bázi. Stejně tak může postupovat i kraj coby zřizovatel škol středních. Dalším opatřením je obnovení kurzů a cvičení pro nouzové situace, a to jak v rámci školního vzdělávání, tak i pro veřejnost, kde by mohli být využiti k osvětě například strážníci městské i místní státní policie, či dobrovolní a místní profesionální hasiči.

Jediným sekundárním rizikem, které by zde mohlo vzniknout, je nebezpečí, že opakované připravování populace na krizové situace by mohlo vést u její části k nadměrným obavám, že tyto situace opravdu nastanou.

Tabulka 25: Návrh opatření pro riziko zastavení výjezdu sezónních pracovníků

10.	Zastavení výjezdu sezónních pracovníků.	4T	Sekundární riziko:
Opatření:	Krátkodobá a dlouhodobá pracovní víza pracovníkům do potravinářské výroby	TREAT	Úbytek pracovních míst pro vlastní občany.
	Udělování mimořádných pracovních víz.		Snížení kvality prověřování osob žádající o vízum.
	Zavedení systému subdodavatelských postupů.		

Posledním rizikem potravinové bezpečnosti, které bylo v rámci analýzy zjištěno, je zastavení výjezdu sezónních pracovníků. Jedná se o celorepublikovou hrozbu, která ovšem do velké míry ohrožuje regiony jižní a východní Moravy a jižních Čech, jelikož tyto jsou silně zemědělsky orientované. Sklizeň a následné zpracování úrody vyžaduje velké množství pracovníků, kteří jsou potřeba v časově omezeném horizontu. Ve spojitosti s nízkými mzdami v zemědělství není možné tyto pracovní síly do plné výše čerpat pouze u vlastního obyvatelstva a bývá tedy často využíváno zahraničních dělníků a brigádníků. V krizových

stavech s nadnárodním přesahem ovšem roste riziko, že nebudou tito pracovníci moci do země přicestovat. Opatření je možno realizovat pouze na celostátní úrovni v podobě podpory vízového vstupu ze třetích zemí prostřednictvím bezproblémového udělování pracovních víz pracovníkům pro potravinářský průmysl, stejně jako udělováním mimořádných víz v krizových situacích, kdy hrozí reálně nedostatek pracovních sil. Zároveň je možné realizovat opatření v podobě zavedení subdodavatelských postupů, kdy by byla samotná sklizeň nakupována od zahraničních subjektů jako služba a ty by měly v zájmu mateřských zemí povinnost ji plnit.

Sekundárními riziky pro takovouto podporu zahraničních zaměstnanců je snížení množství pracovních míst pro vlastní obyvatelstvo, což by zasáhlo především zemědělské regiony jako je okolí Uherského Hradiště. Mimo toho by hrozilo i riziko zhoršení úrovně prověřování a kontroly osob, které na naše území vstupují.

7.2.2 Dílčí závěr provedené analýzy

Pomocí využití analýzy typu WHAT-IF se podařilo nalézt tři nepřijatelná rizika pro potravinovou bezpečnost a sedm přechodně přijatelných rizik pro potravinovou bezpečnost. U těchto rizik byl dále proveden návrh opatření souběžně s analýzou, zda navržená opatření ve svém důsledku nezpůsobují vznik sekundárních rizik, což se u velké části z nich ve větší či menší míře může stát. Provedená analýzy potvrdila závěry z předchozích částí práce a ukázala, že se navržená opatření do jisté míry překrývají. U návrhu opatření přitom byl kladen větší důraz na opatření, která mohou být realizována na úrovni Uherského Hradiště coby municipality, případě okolního regionu v rámci ORP Uherské Hradiště.

Nicméně je nutné konstatovat, že některá rizika jako problematika SSHR či vízové politiky mohou být významněji ovlivněna pouze z celostátní úrovně a v rámci regionálního řízení není možné dosáhnout potřebných změn. Naopak výborně na municipální úroveň sedí rizika spojená s omezením distribuce potravin a nutnosti zavedení přidělového systému, kterým se bude zabývat následující návrh datového modelu.

8 MODELOVÉ ZAJIŠTĚNÍ POTRAVINOVÉ BEZPEČNOSTI V PŘÍPADĚ NOUZOVÉHO STAVU

Datové modelování si klade za cíl primárně návrh logického datového modelu. Snaží se nalézt jednotlivé entity informačního systému a jejich vazby mezi nimi. Každá entita potřebuje své vlastnosti – atributy, které jsou důležité a díky propojení sadou entit, které jsou mezi sebou provázány pomocí vazeb, můžeme vytvořit dobrou databázovou základnu.

Entita reprezentuje určitou skupinu objektů reálného světa. Všechny dané entity se vyznačují stejnou datovou strukturou, která se vyjadřuje množinou atributů. Každá entita je popsána svým názvem a sadou atributů. Pro datový model se používá grafické zobrazení. Entita je zobrazena pomocí obdélníku, ve kterém je vepsán název a pod čarou jsou uvedeny atributy.

Za nouzového stavu, za stavu ohrožení státu nebo za válečného stavu může vláda, případně hejtman nebo starosta obce s rozšířenou působností v území, pro které byl vyhlášen krizový stav, nařídit regulační opatření prodávaného zboží v obchodní síti a *stanovit*:

- způsob, jakým bude regulováno množství zboží prodávané spotřebiteli,
- maximální množství zboží, které lze spotřebiteli prodat,
- okruh spotřebitelů, kterým budou vybrané položky zboží dodávány přednostně.

Zákon 241/2000 Sb. o hospodářských opatřeních pro krizové stavy a o změně některých souvisejících zákonů udává princip regulovaného prodeje zboží, závisující na dostupnosti jednotlivého druhu, které je na seznamu regulovaného zboží a může se prodávat spotřebitelům v daném časovém období na základě přidělových lístků v daném množství. Seznam se může doplňovat a upravovat podle dostupnosti jednotlivých druhů zboží na trhu. (Zákon o hospodářských opatřeních pro krizové stavy a o změně některých souvisejících zákonů)

Cílem navrhovaného datového modelu je vytvoření databáze prodejů regulovaného prodávaného zboží v obchodní síti na území města Uherské Hradiště. Tento databázový systém by měl přitom umožňovat, aby nebyly překročeny stanovené týdenní limity prodávaných potravin v rámci hlášené regulace.

Cílem je, aby systém upozorňoval prodejce, že u konkrétního druhu regulovaného zboží je překročen stanovený limit a zároveň v jakém množství. Díky tomu bude mít orgán spravující systémovou databázi informaci o tom, u kterých osob a v jaké prodejně byl stanovený limit překročen nebo porušen.

Z důvodu regulace prodejů nejen na jednotlivce ale i na rodiny by měl systém umožňovat slučování prodejů v rámci těchto osob, aby se předešlo zneužití systému v rámci rodinných příslušníků, žijící v jedné domácnosti.

Hlavním cílem je návrh datového modelu regulovaného prodeje zboží takovým způsobem, aby jím mohl být nahrazen dříve používaný systém přidělových lístků, který se dal jednoduše zneužít.

Hlavním výstupem poté bude vytvoření definice entit a atributů tak, aby jejich propojení a znázornění vzájemných vazeb umožňovalo chod informačního systému (dále jen IS) evidujícího prodeje regulovaného zboží v rámci obchodní sítě na daném území. Návrh datového modelu si klade za výsledek popsat vazby mezi jednotlivými položkami tak, aby byla prokázána možnost využití daného modelu při reálné krizové situaci, v jejímž důsledku je nutné zavedení regulovaného prodeje konkrétních druhů potravin.

8.1 Zásady při přípravě regulačního opatření

Regulační opatření (dále jen RO) slouží ke snížení spotřeby nedostatkových surovin, výrobků a služeb nebo k usměrnění spotřeby a dodávek v souladu s krizovými plány v případech, kdy krizová situace nabývá takového rozsahu, že běžné ekonomické nástroje nejsou při zajišťování nezbytných dodávek dostatečně účinné. Z toho plyne, že RO jsou opatření výjimečná, která mohou být za krizového stavu nařízena jen v případě, že účinku s nimi spojeného nelze dosáhnout jinak a jen na dobu nezbytně nutnou.

Z hlediska úrovně toho, kdo je oprávněn RO nařídit, jsou tato opatření členěna do dvou základních skupin:

- RO nařízená vládou, nebo guvernérem České Národní banky
- RO nařizovaná hejtmanem kraje, nebo starostou ORP (Správa státních hmotných rezerv)

Příprava RO nařizovaných hejtmanem (starostou ORP)

Příprava zákonem stanoveného okruhu RO vyplyne z analýzy ohrožení, tzn. ze zhodnocení působení konkrétní hrozby a jejich dopadů na ORP. Provádí se v rámci zpracování (aktualizace) krizového plánu. (Metodické pokyny pro přípravu a realizaci regulačních opatření v systému HOPKS, 2021)

Hlavní zásady regulovaného prodeje

- Zboží uvedené v seznamu se prodává spotřebitelům jen na základě databázového systému zásobování v obchodní síti.
- Pro řízení, evidenci a kontrolu prodeje regulovaného zboží se u obecních úřadů zřizují stálé pracovní skupiny krizových štábů (dále jen SPS KŠ).

SPS KŠ
vedoucí skupiny
5 referentů pro plánování zdrojů a kontrolu
4 referenti pro evidenci

Tabulka 26: příklad (Metodické pokyny pro přípravu a realizaci regulačních opatření v systému HOPKS, 2021)

Poř. č.	Funkce	Funkce u KÚ kraje	Poznámka
1.	Vedoucí skupiny	Vedoucí živnostenského odboru vnitřních věcí	
Plánování zdrojů a kontrola			
2.	Vedoucí	Referent odboru krizového řízení	
3.	Pracovník	Referent živnostenského úřadu	
4.	Pracovník	Referent živnostenského úřadu	
5.	Pracovník	Referent odboru školství a mládeže	
6.	Pracovník	Referent odboru zdravotnictví	
7.	Pracovník	Referent odboru sociálního	
Evidence			
8.	Vedoucí	Vedoucí oddělení odboru ekonomického	
9.	Pracovník	Referent odboru ekonomického	
10.	Pracovník	Referent odboru vnitřních věcí	

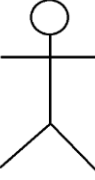
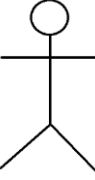
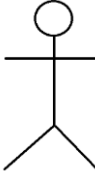
- Na základě seznamu spotřebitelů a jejich ID (zákazníka, domácnosti) se prověří oprávněnost k nákupu regulovaného zboží. (Metodické pokyny pro přípravu a realizaci regulačních opatření v systému HOPKS, 2021)

8.2 Definice entit vhodných pro navrhovaný datový model

Předtím než bude představena celá konstrukce návrhu datového modelu, budou blíže popsány jednotlivé objekty informačního systému. Entita je označována jako objekt našeho pozorování. V případě našeho návrhu se jedná o oblast reálnou, která je předmětem naší evidence.

Základem pro definici entit, se kterými bude model pracovat, je potřeba si určit skupiny uživatelů, kteří budou v rámci systému regulovaného prodej provádět konkrétní akce. Uživatelé poté budou v rámci systému regulovaného prodeje provádět v rámci vzájemných vazeb jednotlivé akce. Jedná se o skupinu *stálá pracovní skupina krizového štábu* (SPS KŠ), respektive jí pověřené pracovníky zajišťující chod systému a regulovaný prodej a poté skupinu prodejce, která zahrnuje prodejny na území města Uherské Hradiště, kteří zajišťují distribuci regulovaného zboží a skupiny uživatelů zákazníci, což jsou obyvatelé města nakupující regulované potraviny. Akce, které budou jednotlivé skupiny v rámci systému vykonávat, jsou uvedeny v tabulce 27.

Tabulka 27: Definice skupin uživatelů a jimi vykonávaných akcí v systému (vlastní zpracování)

Skupiny uživatelů	Akce vykonávané v systému
 SPS KŠ	Řízení a správa systému.
	Evidence zákazníků a jejich skupin (domácností).
	Evidence prodeje regulovaného zboží zákazníkům.
	Změny položek a množství regulovaného zboží.
	Předávání dat do dalších institucí.
 PRODEJCE	Předání ID zákazníka.
	Ověření oprávněnosti prodeje zboží zákazníkovi.
	Odeslání/zápis množství zboží prodaného zákazníkovi do systému.
	Předání vlastních identifikačních údajů.
 ZÁKAZNÍK	Poskytnutí osobních údajů do systému/SPS KŠ.
	Držení identifikační karty zákazníka/domácnosti.
	Poskytnutí identifikace zákazníka/domácnosti prodejci.
	Zadání dodatečného bezpečnostního kódu u prodejce (PIN).

Pro návrh datového modelu je ovšem nutné mimo entit v podobě skupin uživatelů pracovat ještě s dalšími entitami. Jedná se o samotné *regulovaná položka*, což je databáze prodejce evidující skladové množství regulovaných potravin a také o *transakce* které v navrhovaném

systemu budou probíhat. Bez těchto entit by nebylo možné vzájemné provázání a funkčnost systému.

Tabulka 28: Vymezení soustavy entit (vlastní zpracování)

Entita				
SPS KŠ	PRODEJCE	ZÁKAZNÍK	Regulovaná položka	TRANSAKCE

Dále budou pro vymezené entity definovány jejich atributy takovým způsobem, aby bylo možné zajistit veškeré funkcionality systému a bylo dosaženo potřebných propojení mezi jednotlivými entitami stejně jako potřebného předávání dat.

8.3 Přiřazení atributů pro navrhovaný datový model

Entitám uvedeným v předchozí kapitole jsou níže přiřazeny atributy umožňující fungování systému. Tyto atributy umožní uložení veškerých potřebných dat a jejich vzájemnou provázanost.

Tabulka 29: Definice potřebných atributů (vlastní zpracování)

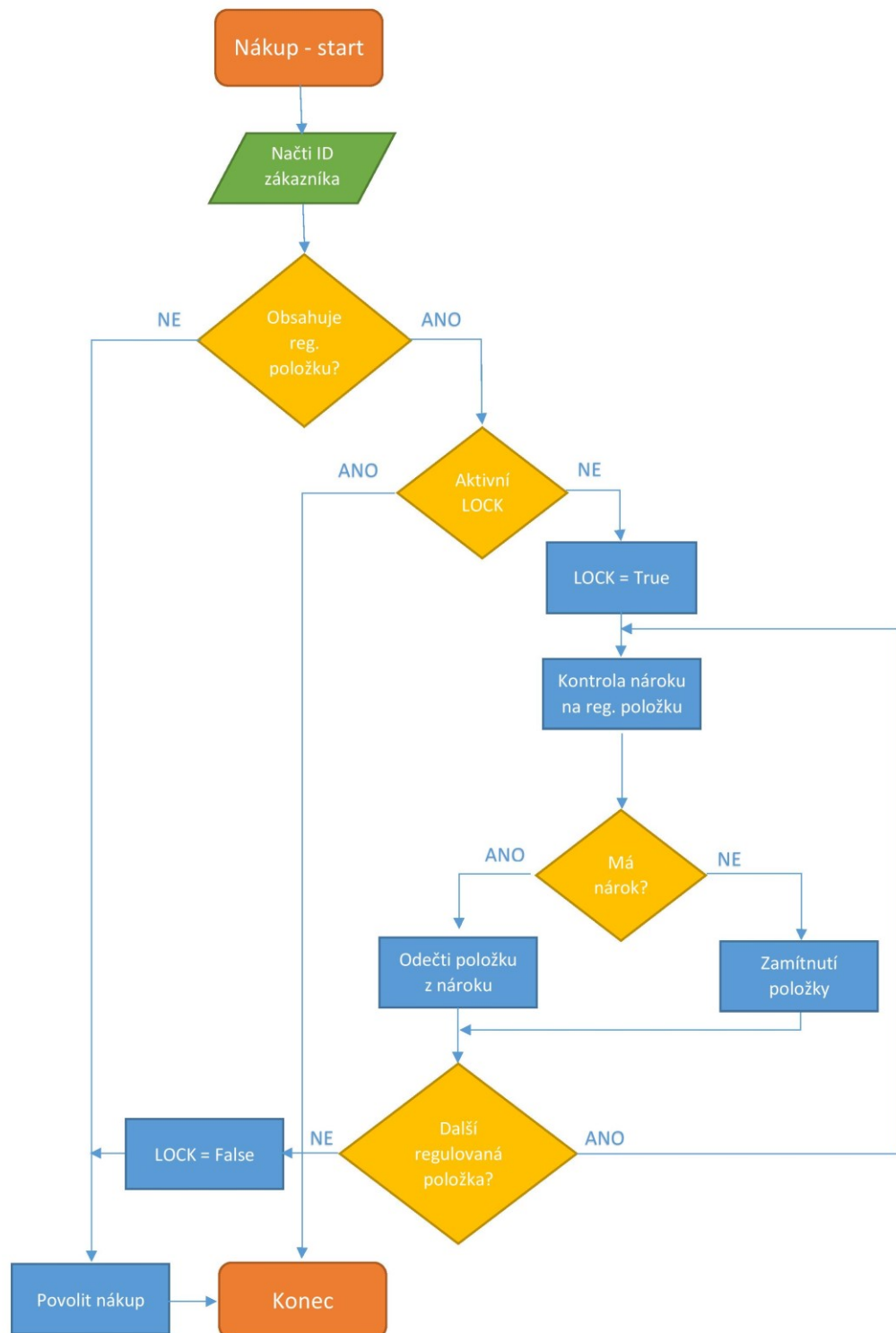
SPS KŠ	
ATRIBUT	ZKRATKA ATRIBUTU
<i>#ID_zákazník</i>	<i>#sps_ks_ID_zak</i>
<i>ID domácnosti</i>	<i>sps_ks_ID_domacnost</i>
<i>ID položky</i>	<i>sps_ks_ID_polozka</i>
<i>měrná jednotka</i>	<i>sps_ks_mer_jednotka</i>
<i>maximální množství</i>	<i>sps_ks_max_mnozstvi</i>
<i>čerpané množství</i>	<i>sps_ks_cerpano_mnozstvi</i>
<i>lock – True/False</i>	<i>sps_ks_lock</i>
PRODEJCE	
<i>#ID_obchod</i>	<i>#pro_ID_pro</i>
<i>adresa</i>	<i>pro_adresa_pro</i>
<i>telefonní číslo</i>	<i>pro_tel_cis</i>
<i>odpovědná osoba</i>	<i>pro_odp_osoba</i>
<i>ID položky zboží</i>	<i>pro_ID_polozka</i>
ZÁKAZNÍK	
<i>#ID_zákazník</i>	<i>#zak_ID_zak</i>
<i>jméno Příjmení</i>	<i>zak_jme_prij</i>
<i>datum narození</i>	<i>zak_dat_nar</i>
<i>bydliště</i>	<i>zak_bydliste</i>

<i>ID_domácnosti</i>	<i>zak_ID_dom</i>
REGULOVANÁ POLOŽKA	
<i>#ID_položky</i>	<i>#reg_ID</i>
<i>množství_skladem</i>	<i>reg_sklad_mnozstvi</i>
<i>Dodavatel</i>	<i>reg_dodavatel</i>
<i>velikost_balení</i>	<i>reg_vel_bal</i>
TRANSAKCE	
<i>ID_transakce</i>	<i>#tra_ID</i>
<i>ID_zákazník</i>	<i>tra_ks_ID_zak</i>
<i>ID_obchod</i>	<i>tra_ID_pro</i>

Mimo atributů jejichž účel je na první pohled zjevný, mezi které patří veškeré ID a standardní záznamy jako jsou adresy, množství a podobě, je nutné vysvětlit atributy speciální. Jedná se o *měrnou jednotku, velikost balení a lock*. Měrná jednotka v tomto případě uvádí, zda je daná regulovaná položka evidována v kusech, gramech, miligramech, mililitrech, litrech a tak dále, díky čemuž umožňuje provádět relevantní propojení již čerpaného množství mezi systémem na straně SPS KŠ a systémem na straně prodejce, který může vycházet z jiných údajů. Velikost balení je potřebná pro operace na straně prodejce, kdy 1 kus regulovaného zboží není možné prodávat po menším množství, než je 1 balení. Systém tedy musí vycházet z toho, že ačkoliv má ještě zákazník/občan nárok na regulovanou položku, velikost balení je větší než jeho nárok. Díky tomu může být na tento problém zákazník upozorněn a bude mu tím umožněno zakoupit menší balení, pokud je toto k dispozici. Posledním takovýmto atributem je *lock* nabývající hodnot *True – False* (typ boolean v jazyce Pascal) anebo *0 a 1* (typ integer v jazyce C). Tímto atributem je ověřováno, zda není zákaznická karta se stejným ID v momentě transakce využívána u jiného prodejce a neprobíhá tím pádem podvodný nákup.

8.4 Proces regulovaného prodeje

Nedílnou součástí návrhu je popis, jak bude samotný systém fungovat na reálném příkladu a to tak, aby byly dále objasněny vazby definované v navazujícím ER diagramu. Pro popis samotného průběhu, jakým bude regulovaný nákup včetně jeho kontroly probíhat, byl přitom zvolen jako podklad vývojový diagram nákupu uvedený níže. Tím bude umožněno přehledné zobrazení způsobu kontroly regulace daných potravin na úrovni navrhovaného databázového systému v rámci prodejní sítě na území města Uherského Hradiště.



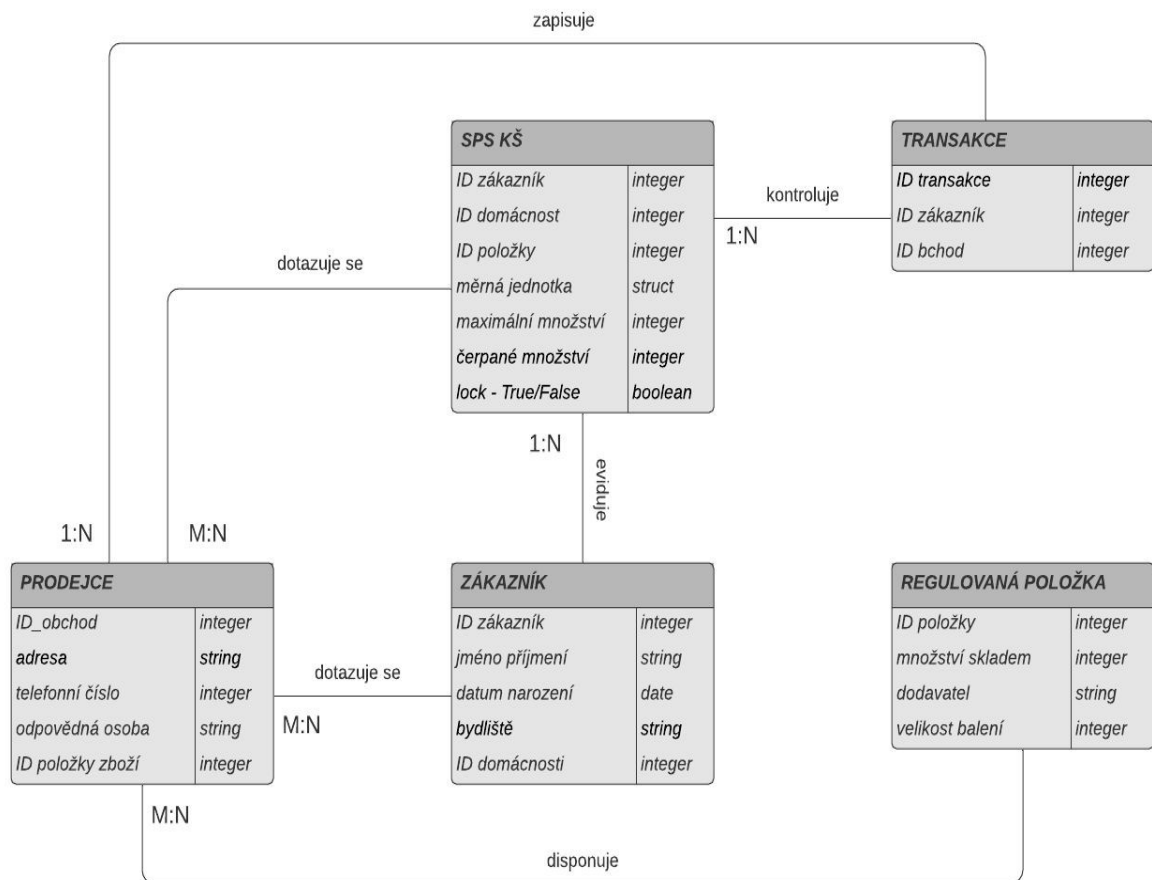
Obrázek 11: Vývojový diagram průběhu nákupu (vlastní zpracování)

Proces nákupu je zahájen v momentě, kdy zákazník vyloží zboží v pokladní zóně prodejce a předloží identifikační kartu obsluze pokladny. Identifikační karty jsou vystaveny obyvatelům města, případně domácnostem a veškerá jejich osobní data včetně realizovaných nákupů regulovaných potravin jsou spravovány databází kraje pod vedením SPS KŠ. Tato obsluha načte kartu /načti ID zákazníka/ a při zadávání zboží do pokladního systému probíhá kontrola, zda nákup obsahuje také regulované potraviny /Obsahuje reg. Položku?/. Pokud nákup neobsahuje regulovanou položku, může být celý realizován. Pokud nákup regulovanou položku obsahuje, dochází k ověření atributu Lock u daného zákazníka. Pokud je atribut na hodnotě True /aktivní Lock/, nákup je zamítnut a v opačném případě je na tuto hodnotu přepnuto /Lock = True/. Díky této funkcionalitě nemůže dojít u jiného prodejce k duplicitnímu prodeji regulované položky a tím pádem překročení regulovaného množství, což může být považováno za podvodný nákup. Po uzamčení nákupu pro danou identifikační kartu dojde k odeslání dat o požadovaném množství první regulované položky pro nákup do SPS KŠ /kontrola nároku na regulovanou položku/. Následně je položka v případě že překračuje u daného zákazníka regulované množství /má nárok?/ zamítnuta a dochází k jejímu odstranění z nákupního seznamu. V tento moment může obsluha případně upozornit zákazníka na množství, na které má v daném časovém intervalu ještě nárok. Pokud má na regulovanou položku zákazník nárok, dojde k odeslání prodaného množství do databáze SPS KŠ /odečti položku z nároku/. Následuje kontrola, zda nákup obsahuje ještě další regulovanou položku /Další regulovaná položka/. V případě, že již nákup další regulovanou položku neobsahuje, je uvolněno uzamčení identifikační karty zákazníka /Lock = False/, aby byl umožněn příští nákup. Nákup je poté povolen. Obsluha na pokladní zóně smí v takovém případě nákup dokončit. Pokud nákup obsahuje další regulovanou položku, bude opakována kontrola nároku na tuto položku a její případné odečtení z nároku na straně databáze SPS KŠ. Po poslední regulované položce poté taktéž dochází k odemčení identifikační karty a dokončení celého nákupu.

8.5 Vazby mezi entitami

Ještě lepší popis vazeb mezi jednotlivými entitami a jejich vzájemnými vztahy popisuje ER diagram. Tento ER diagram mimo provázání využívaných entit zobrazuje také jaký má tato vazba k druhé entitě vztah a popisuje jejich vzájemnou kardinalitu. Pro komplexnost byly do ER diagramu mimo samotných atributů definovaných v předchozí části práce také zapsány datové typy, které by měly být u těchto atributů zvoleny při faktickém návrhu databáze a přípravy databáze v některém z reálně existujících programovacích jazyků.

V tomto návrhu se přitom vycházelo z nejběžnějších základních jazyků C a Pascal. ER diagram je uveden na obrázku č. 12.



Obrázek 12: ER diagram vazeb mezi entitami (vlastní zpracování)

8.6 Dílčí závěr návrhu datového modelu

V předchozích kapitolách navržený základ datového modelu měl za cíl navržení alternativní možnosti pro nahrazení dříve využívaného systému přidělových lístků v případě nutnosti regulovaného prodeje základních či špatně dostupných potravin na území města Uherského Hradiště v případě nouzového stavu. Ačkoliv nebyl regulovaný prodej na bázi přidělových lístků realizován na území České republiky již několik desítek let, zkušenosti z poslední doby dokazují, že ani zavedení regulovaného prodeje není v dnešní ekonomické, a především bezpečnostní situaci zcela nereálné. Navržený základ systému by byl přitom schopný formu přidělů pomocí lístků plnohodnotně nahrazovat a zároveň by byla umožněna efektivnější regulace v podobě přímé kontroly, okamžitých zásahů do nárokového množství a omezení šedé zóny v podobě kupčení s přidělovými lístky.

Ačkoliv by zavedení takového systému vyžadovalo velkou počáteční investici na vybudování informační infrastruktury, vydání identifikačních karet a zapojení všech zainteresovaných prodejců, vedlo by takovéto zavedení ve svém důsledku i ke snížení nákladů nutných na tisk potravinových přidělových lístků a jejich komplikovanou distribuci domácnostem. Navržený systém/datový model by přitom mohl být využíván podobným způsobem i na úrovni větších územních celků, než je město Uherské Hradiště. Velmi snadná by byla jeho aplikace na úrovni celého okresu či kraje. S dílčími úpravami a při značném posílení systémů by byla regulace možná i na centrální, potažmo na celorepublikové úrovni.

ZÁVĚR

Diplomová práce měla za úkol navrhnout modelové zajištění potravinové bezpečnosti na municipální úrovni za nouzového stavu. Základem pro takovýto návrh je přitom provedení důkladných analýz zajištění potravinové bezpečnosti v České republice se zaměřením na municipální úroveň.

V práci je v úvodní části teoreticky popsána potravinová bezpečnost jak z pohledu cílů udržitelného rozvoje, který potravinovou bezpečnost přímo ovlivňuje, tak i z pohledu nadnárodních organizací, jakými jsou například světová zdravotnická organizace, mezinárodní fond pro zemědělský rozvoj anebo světová organizace pro výživu a zemědělství, které se potravinovou bezpečností zabývají. Na tento nadnárodní pohled dále v práci navazuje popis zajištění cílů, a postupů pro zajištění potravinové bezpečnosti na území samotné České republiky včetně popisu platných právních norem a institucí, které se touto problematikou zabývají. Je přitom nutné zmínit, že Česká republika má tuto problematiku poměrně detailně zpracovanou, a to včetně zahrnutí potravinové bezpečnosti do bezpečnostní strategie státu. Vzhledem k tématu práce je také teoreticky vymezena legislativa české republiky zabývající se jednotlivými druhy krizových stavů. Zvláštní zřetel byl přitom brán na nouzový stav, pro který je závěrečný návrh datového modelu vytvořen. Teoretická část práce tedy vymezuje také problematiky nouzového přežití osob z pohledu odborné literatury.

V navazující praktické části poté za pomoci využití znalostí získaných v části teoretické i poslechem patřičných odborných rozhovorů je analyzována potravinová bezpečnost v České republice jako celek. Nejdříve je využita naše pozice v rámci Global Food Security Index pro srovnání potravinové bezpečnosti České republiky s dalšími státy. Jako referenční stát je přitom zvoleno díky své výborné pozici Irsko. Z tohoto srovnání jsou vyvozeny závěry o možnostech vylepšení hodnocení v jednotlivých oblastech indexu. V návaznosti na zjištěné výsledky jsou provedeny již samotné analýzy potravinové bezpečnosti se zaměřením na municipální úroveň. K těmto analýzám jsou přitom využity metody SWOT a následně také WHAT-IF. Navržená opatření ke zjištěným problémům jsou zaměřena na zásahy, které je možné realizovat na úrovni Uherského Hradiště, případně jiných samosprávných celků. V závěru praktické části je pak navržen samotný základ datového modelu, který by mohl za využití identifikačních karet občanů či domácností zajistit v době nouzového stavu a regulovaného prodeje potravinu efektivnější správu a kontrolu tohoto prodeje, než nabízely dříve využívané potravinové přidělové lístky s komplikovanou

výrobou, distribucí a omezenými možnostmi kontroly zneužívání a kupčení. Návrh datového modelu je přitom realizován do úrovně návrhu potřebných entit, atributů a popisu jejich vzájemných vztahů a provázaností. Popsán je také samotný proces prodeje regulovaného zboží v obchodní síti.

Zpracováním výše popsaných analýz potravinové bezpečnosti a navazujícím návrhem datového modelu pro zefektivnění distribuce regulovaných potravin během nouzového stavu bylo splněno zadání práce a její hlavní cíle. Práce přitom umožňuje pohled na oblast potravinové bezpečnosti z dosud ne příliš často řešených kompetencí hejtmanů kraje, případně starosty ORP.

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

Agrární komora České republiky: Koncepce výzkumu, vývoje a inovací Ministerstva zemědělství na léta 2016 - 2022, 2016. *Agrární komora České republiky* [online]. Agrární komora České republiky [cit. 2021-01-21]. Dostupné z: http://www.akcr.cz/txt/koncepce-vyzkumu_-vyvoje-a-inovaci-ministerstva-zemedelstvi-na-leta-2016-2022

Aliance národních sil: ALIANCE NÁRODNÍCH SIL – PLÁN ROZVOJE ČR OD ROKU 2021 DO ROKU 2030 [online]. In: . World Press [cit. 2021-01-07]. Dostupné z: <https://aliancenarodnichsil.cz/aliance-narodnich-sil-plan-rozvoje-cr-od-roku-2021-do-roku-2030/>

Bezpečnostní informační služba: Bezpečnostní systém ČR, 2020. *Www.bis.cz* [online]. Zpravodajská služba České republiky [cit. 2020-12-30]. Dostupné z: <https://www.bis.cz/bezpecnostni-system/>

Bezpečnostní strategie České republiky, 2015. In: . Praha: vláda ČR, ročník 2015. Dostupné také z: <https://www.vlada.cz/assets/ppov/brs/dokumenty/bezpecnostni-strategie-2015.pdf>

Czech Academy of Agricultural sciences: World Food Problem [online], 2003. In: . [cit. 2021-01-14]. Dostupné z: <https://www.agriculturejournals.cz/web/?s=world+food+proble&x=0&y=0>

DYMÁK, Vladimír, 2016. *Institut ochrany obyvatelstva: POTRAVINOVÁ BEZPEČNOST A PRODUKCE POTRAVIN V ČESKÉ REPUBLICE 2016* [online]. In: . [cit. 2021-01-07]. Dostupné z: <http://www.population-protection.eu/>

EAgri: Strategie bezpečnosti potravin do roku 2030, 2021. *EAgri* [online]. Ministerstvo zemědělství [cit. 2021-04-04]. Dostupné z: http://eagri.cz/public/web/mze/tiskovy-servis/tiskove-zpravy/x2021_strategie-bezpecnosti-potravin-do-roku.html

Food and Agriculture Organization of the United Nations: The State of Food Security and Nutrition in the World [online], 2020. Rome: FAO Organizational Chart [cit. 2021-01-14]. Dostupné z: <http://www.fao.org/publications/sofi/2020/en/>

GIBSON, Mark, 2016. *Feeding of Nations: Redefining Food Security for the 21st Century*. GB: Taylor & Francis. ISBN 9781138198517.

Global Food Security Index: The Global Food Security Index [online], 2020. The Economist [cit. 2021-01-09]. Dostupné z: <https://foodsecurityindex.eiu.com/>

Global Food Security Index: Global Food Security Index 2019 report [online], 2019. In: . The Economist Group [cit. 2021-01-11]. Dostupné z: <https://foodsecurityindex.eiu.com/Resources>

Investing in rural people: Why rural people [online]. Rome [cit. 2021-01-15]. Dostupné z: <https://www.ifad.org/en/investing-in-rural-people>

Krizové zákony: krizový zákon, integrovaný záchranný systém, hospodářská opatření pro krizové stavy, obnova území ; Hasičský záchranný sbor ; Požární ochrana : zákony, nařízení vlády, vyhlášky : redakční uzávěrka ..., 2019. Ostrava: Sagit. ÚZ. ISBN 978-80-7488-333-0.

LUKÁŠKOVÁ, Eva et al., 2014. *Potravinová (ne)bezpečnost*. Praha: Academia. ISBN 978-807454463-7

Metodické pokyny pro přípravu a realizaci regulačních opatření v systému HOPKS, 2021. In: *SSHR České rezervy: Metodiky HOPKS* [online]. SSHR [cit. 2021-04-08]. Dostupné z: <https://www.sshr.cz/pro-verejnou-spravu/system-hopks/metodiky-hopks/>

Městské informační centrum Uherské Hradiště: Základní informace, 2021. *Uherské Hradiště srdce Slovácka* [online]. [cit. 2021-02-27]. Dostupné z: <http://www.uherskehradiste.cz/micuh/zakladni-informace>

Ministerstvo vnitra České republiky: Ochrana ekonomiky. *Www.mvcr.cz: Ochrana ekonomiky* [online]. [cit. 2020-12-30]. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/clanek/ochrana-ekonomiky.aspx>

Ministerstvo zemědělství: Strategie resortu Ministerstva zemědělství České republiky s výhledem do roku 2030 [online], 2016. Ministerstvo zemědělství [cit. 2021-01-21]. Dostupné z: <http://eagri.cz/public/web/mze/ministerstvo-zemedelstvi/koncepce-a-strategie/strategie-resortu-ministerstva-1.html>

Ministerstvo zemědělství: Strategie pro růst – české zemědělství a potravinářství v rámci Společné zemědělské politiky EU po roce 2013 [online], 2012. In: . Ministerstvo zemědělství [cit. 2021-01-21]. Dostupné z: <http://eagri.cz/public/web/mze/ministerstvo-zemedelstvi/koncepce-a-strategie/strategie-pro-rust.html>

Místopisný průvodce po České republice: Počet obyvatel obce Uherské Hradiště, 2021. *Místopisný průvodce po České republice* [online]. WANET [cit. 2021-02-27]. Dostupné z: <https://www.mistopisy.cz/pruvodce/obec/7201/uherske-hradiste/pocet-obyvatel/>

NAPOLI, Marion, 2011. *Towards a Food Insecurity Multidimensional Index (FIMI)* [online]. In: . [cit. 2021-01-06]. Dostupné z: <http://www.fao.org/fileadmin/templates/ERP/uni/FIMI.pdf>

Právní prostor: Potravinové právo a jeho zajímavosti, 2014. *Právní prostor* [online]. ATLAS CONSULTING spol. [cit. 2021-01-22]. Dostupné z: <https://www.pravniprostor.cz/clanky/ostatni-pravo/potravinove-pravo-a-jeho-zajimavosti>

Sociologická encyklopedie: "třetí svět" [online]. Sociologický ústav AV ČR [cit. 2021-01-19]. Dostupné z: https://encyklopedie.soc.cas.cz/w/%E2%80%9E%C5%99et%C3%AD_sv%C4%9Bt%E2%80%9C

STACHOWIAK, Zenon, 2003. *Potravinová bezpečnost země*. Brno: Vojenská akademie v Brně. ISBN 80-85960-56-7.

Spotřeba potravin - 2019. In: *Český statistický úřad* [online]. [cit. 2021-04-20]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/documents/10180/122733916/2701392001.pdf/6a6c85ce-5334-409b-93e1-fab400fc542e?version=1.3>

Stačí, když továrny přestanou dodávat hnojiva, a máme v Česku hladomor ze dne na den, varuje expert, 1997. *Český rozhlas* [online]. Reuters [cit. 2021-04-17]. Dostupné z: <https://plus.rozhlas.cz/staci-kdyz-tovarny-prestanou-dodavat-hnojiva-a-mame-v-cesku-hladomor-ze-dne-na-8269305>

Státní zemědělská a potravinářská inspekce: potraviny na pranýři, 2020. *Státní zemědělská a potravinářská inspekce* [online]. Brno [cit. 2021-4-27]. Dostupné z: <https://www.szpi.gov.cz/>

Strategický rámeček Česká republika 2030, 2017. Praha: Úřad vlády České republiky, Odbor pro udržitelný rozvoj. ISBN 978-80-7440-181-7.

SUMNER, Andy, Chris HOY a Eduardo ORTIZ-JUAREZ, 2020. EconPapers: Estimates of the impact of COVID-19 on global poverty. In: *EconPapers* [online]. UNU-WIDER 2020 [cit. 2021-01-27]. Dostupné z: <https://econpapers.repec.org/paper/unuwpaper/wp-2020-43.htm>

Sustainable Development Goals: Take Action for the Sustainable Development Goals [online]. United Nations [cit. 2021-01-11]. Dostupné z: <https://www.un.org/sustainabledevelopment/>

ŠEFČÍK, Vladimír, 2010. *Bezpečnostní politika v hospodářské oblasti*. Zlín: Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně. ISBN 978-80-7318-919-8.

TICHÝ, Milík, 2006. *Ovládání rizika: analýza a management*. V Praze: C.H. Beck. Beckova edice ekonomie. ISBN 80-7179-415-5.

UHERSKÉ HRADIŠTĚ: SOCIODEMOGRAFICKÝ VÝVOJ MĚSTAAPŘÍČINY POKLESU POČTU OBYVATEL, 2015. In: *Uherské Hradiště srdce Slovácka* [online]. Uherské Hradiště [cit. 2021-04-20]. Dostupné z: file:///C:/Users/RUZICK~1/AppData/Local/Temp/UH_studie_final.pdf

UNICEF for every child: About UNICEF [online]. UNICEF [cit. 2021-01-15]. Dostupné z: <https://www.unicef.org/about-unicef>

United Nations: Informační centrum OSN v Praze [online], 2005. In: . Praha: UNIC Praha [cit. 2021-01-06]. Dostupné z: <https://www.osn.cz/knihovna/publikace/>

United Nations: World Food Programme [online], 2021. Rome: World Food Programme [cit. 2021-01-15]. Dostupné z: <https://www.wfp.org/overview>

United Nations: Sustainable Development Goals, Goal 2: Zero Hunger [online]. United Nations [cit. 2021-01-12]. Dostupné z: <https://www.un.org/sustainabledevelopment/hunger/>

World Food Programme: The State of Food Security and Nutrition in the World (SOFI) Report 2020 [online], 2020. In: . Rome [cit. 2021-01-06]. Dostupné z: <https://www.wfp.org/publications/state-food-security-and-nutrition-world-sofi-report-2020>

World Health Organization: Food Safety, 2020. *World Health Organization* [online]. [cit. 2020-11-28]. Dostupné z: <https://www.who.int/news-room/fact-sheets/detail/food-safety>

World Health Organization: The Global Guardian of Public Health [online], 2016. Peru: World Health Organization [cit. 2021-01-15]. Dostupné z: https://www.who.int/docs/default-source/documents/about-us/global-guardian-of-public-health.pdf?sfvrsn=f59a271_2

SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK

ČOI	Česká obchodní inspekce
ČR	Česká republika
DIAAS	Digestible Indispensable Amino Acid Score
ER	Entity Relationship
EU	Evropská unie
FAO	Food and Agriculture Organization
GFSI	Global Food Security Index
HDP	Hrubý domácí produkt
HOPKS	Hospodářská opatření pro krizové stavy
HORECA	Hotel/restaurace/catering
ID	IDentification
IFAD	International Fund for Agriculture Development
NATO	North Atlantic Treaty Organisation
SSHR	Státní správa hmotných rezerv
ORP	Obec s rozšířenou působností
OSN	Organizace Spojených národů
OSSZ	Okresní správa sociálního zabezpečení
PDCSAA	Protein Digestibility-Corrected Amino Acid Score
RO	Regulační opatření
SPS KŠ	Stálá pracovní skupina krizového štábu
SZPI	Státní zemědělská a potravinářská inspekce
UNICEF	United Nations International Children's Emergency Fund
WHO	World Health Organization
WFP	World Food Programme
WFS	World Food Summit

SEZNAM OBRÁZKŮ

Obrázek 1: 17 cílů udržitelného rozvoje (Sustainable Development Goals).....	14
Obrázek 2: Potravinová bezpečnost (upraveno dle Gibson, 2016).....	20
Obrázek 3: Státní a nestátní subjekty v bezpečnostní strategii ČR (Aliance národních sil)	26
Obrázek 4: Místo potravinové bezpečnosti v oblasti bezpečnosti státu (upraveno dle Stachowiak, 2003)	27
Obrázek 5: Ministerstva v oblasti zajištění potravinové bezpečnosti (Lukášková et al., 2014)	29
Obrázek 6: Potravinová bezpečnost v bezpečnostní strategii ČR (Lukášková et al., 2014)	30
Obrázek 7: Členění krizových situací (Rektořík, 2004)	36
Obrázek 8: Srovnání základních parametrů indexu (Global Food Security Index, 2019)...	42
Obrázek 9: Změny počtu obyvatel obce za jednotlivé roky (Místopisný průvodce po České republice, 2021)	47
Obrázek 10: Grafické vyjádření SWOT analýzy (vlastní zpracování)	54
Obrázek 11: Vývojový diagram průběhu nákupu (vlastní zpracování)	77
Obrázek 12: ER diagram vazeb mezi entitami (vlastní zpracování)	79

SEZNAM TABULEK

Tabulka 1: Vývoj počtu obyvatelstva v mil. (Czech Academy of Agricultural sciences, 2003)	14
Tabulka 2: Země zahrnuté v indexu 2019 (upraveno dle Global Food Security Index, 2019)	21
Tabulka 3: Dovozy živočišných komodit-porovnání let 2003 a 2014 (v kg) (Dymák, 2016)	28
Tabulka 4: Profil statistiky ČR za rok 2019 Global Food Security Index, 2019).....	41
Tabulka 5: Srovnání položek indexu mezi ČR a Irskou republikou (Global Food Security Index, 2019).....	43
Tabulka 6: Struktura maloobchodní sítě prodeje potravin na území města (vlastní zpracování).....	47
Tabulka 7: Srovnání nouzového množství potravin s reálnou spotřebou na osobu a rok (Spotřeba potravin - 2019).....	49
Tabulka 8: SWOT analýza potravinové bezpečnosti (vlastní zpracování).....	53
Tabulka 9: Možnosti podpory silných stránek SWOT na municipální úrovni.....	55
Tabulka 10: Možnosti omezení slabých stránek SWOT na municipální úrovni.....	55
Tabulka 11: Možnosti podpory příležitostí SWOT na municipální úrovni.....	56
Tabulka 12: Možnosti omezení hrozeb SWOT na municipální úrovni.....	57
Tabulka 13: Definice pravděpodobností důsledků (vlastní zpracování).....	58
Tabulka 14: WHAT IF analýza potravinové bezpečnosti (vlastní zpracování).....	58
Tabulka 15: Výpočet míry přijatelnosti rizika (Tichý, 2006).....	60
Tabulka 16: Návrh opatření pro riziko narušení dodávek pitné vody.....	61
Tabulka 17: Návrh opatření pro riziko nedostatečných zásob státních hmotných rezerv ...	62
Tabulka 18: Návrh opatření pro riziko nadměrného zatížení potravinových bank.....	63
Tabulka 19: Návrh opatření pro riziko nedostupnosti základních trvanlivých potravin.....	64
Tabulka 20: Návrh opatření pro riziko omezení dodávek ze zahraničí.....	65

Tabulka 21: Návrh opatření pro riziko nefunkčnosti zásobovací sítě	66
Tabulka 22: Návrh opatření pro riziko znehodnocení potravin	67
Tabulka 23: Návrh opatření pro riziko přerušení dodávek hnojiv	68
Tabulka 24: Návrh opatření pro riziko nepřipravenost obyvatelstva na jakýkoliv výkyv... 68	
Tabulka 25: Návrh opatření pro riziko zastavení výjezdu sezónních pracovníků.....	69
Tabulka 26: příklad (Metodické pokyny pro přípravu a realizaci regulačních opatření v systému HOPKS, 2021).....	73
Tabulka 27: Definice skupin uživatelů a jimi vykonávaných akcí v systému (vlastní zpracování).....	74
Tabulka 28: Vymezení soustavy entit (vlastní zpracování).....	75
Tabulka 29: Definice potřebných atributů (vlastní zpracování).....	75

SEZNAM PŘÍLOH

Příloha P I: řešení krizové situace – po jejím vzniku a vyhlášení nouzového stavu

Příloha P II: Regulované zboží podle HOPKS

PŘÍLOHA P I: ŘEŠENÍ KRIZOVÉ SITUACE - PO JEJÍM VZNIKU A VYHLÁŠENÍ KRIZOVÉHO STAVU

Poř.č.	8.6.1.2 Úkol	8.6.1.3 Metodika plnění úkolu	8.6.1.4 Úkol plní	Právní předpis	8.6.1.5 Poznámka
1.	Svolání KŠK	<ul style="list-style-type: none"> • Aktivace KŠK včetně odborných PS (komisí) 	Hejtman kraje	Zák. č. 240/2000 Sb. § 14 Nařízení vlády č. 462/2000 Sb. § 12	
2.	Použití PZ	<ul style="list-style-type: none"> • Při nedostatku vlastních disponibilních prostředků subjektů, prostředků dodavatelů ND na území kraje nebo prostředků poskytnutých z jiných krajů vyžádat prostředky z PZ 	<ul style="list-style-type: none"> • KŠK, MZ, OPS ÚKŠ, SSHR • Ochraňovatelé PZ. 	Zák. č. 241/2000 Sb. § 11 Zák. č. 239/2000 Sb. § 22	
3.	Zavedení RO	<ul style="list-style-type: none"> • Vyhodnocení potřeby a příprava postupu podle § 21 zák.č. 241/2000 Sb.; vytipování druhů zdravotnických prostředků či skupin léčiv, které budou předmětem regulace (§ 22 zák. č. 241/2000 Sb.); zajištění součinnosti mezi KÚ a MZ • Vydání rozhodnutí hejtmana obsahujícího opatření v oblasti regulace a zajištění informování všech dotčených subjektů (poskytovatelé lůžkové péče, lékárny, dodavatelé, veřejnost) • koordinace činnosti poskytovatelů ZZS a vybraných poskytovatelů ZS • rozhodnutí o rozsahu poskytovaných ZS • Vedení dokumentace 	<ul style="list-style-type: none"> • KŠK-hejtman kraje, odbory KÚ • Subjekty stanovené v rozhodnutí hejtmana • MZ, vláda • Dotčené krizové štáby a subjekty 	Zák. č. 240/2000 Sb. § 11, § 14, § 22 Zák. č. 241/2000 Sb. § 21, 22, 23 Zák.č. 378/2007 Sb. Zák.č. 123/2000 Sb. Zák.č. 372/2011 Sb. § 48 Zák.č. 374/2011 Sb. § 6, § 16	Koordinace MZ Evidence poskytovatelů zdravotních služeb pro každé zdrav. zař. zvláště vč. lékáren – příloha

PŘÍLOHA P II: REGULOVANÉ ZBOŽÍ PODLE HOPKS

TÝDENNÍ DÁVKY REGULOVANÉHO ZBOŽÍ

pro období od do

Druh regulovaného zboží	Děti do 6 let	Děti do 15 let	Osoby starší 15 let
Maso a masné výrobky ¹⁾	250 g	500 g	500 g
Mléko ²⁾	6 l	2 l	2 l
Cukr	500 g	500 g	500 g
Jedlé tuky	125 g	250 g	250 g
Chléb	1300 g	2150 g	2900 g

¹⁾ Čerstvé uzeniny nepodléhají regulovanému prodeji zboží.

²⁾ Ostatní mléčné výrobky nepodléhají regulovanému prodeji zboží.

SEZNAM ZBOŽÍ, U NĚHOŽ MŮŽE BÝT STANOVENO NEPŘEKROČITELNÉ MNOŽSTVÍ PŘI JEDNOM NÁKUPU JEDNOMU NAKUPUJÍCÍMU

Druh zboží	Nepřekročitelné množství	Druh zboží	Nepřekročitelné množství
maso a masné výrobky	1 kg	těstoviny	0,5 kg
Vejte	10 ks	cukr	1 kg
Máslo	0,25 kg	kakaový prášek	1 balení
jedlé rostlinné tuky	0,25 kg	čaj	1 balení
jedlé rostlinné oleje	1 l	káva	1 balení
vepřové sádlo	0,25 kg	koření	1 balení
pšeničné mouky a krupičky	2 kg	sůl	1 kg
Rýže	0,5 kg	balená pitná voda	2 l
Luštěniny	0,5 kg	prací prostředky	1 balení (max. 10 kg)

Orgány územní samosprávy jsou oprávněny podle místních podmínek stanovit ještě další druhy zboží, u nichž bude omezeno množství při nákupu a nižší množství pro prodej jednomu nakupujícímu, než je uvedeno v seznamu